

2010 gruodžio 11

Nr. 23 / 359

Lietuvos
Katalikų Bažnyčios
informacijos centro
leidinys

ISSN 1392-6098

Bažnyčios žinios

Popiežius

Popiežius Benediktas XVI KREIPIMASIS Į POPIEŽIŠKOSIOS MOKSLO AKADEMIJOS PLENARINĖS SESIJOS DALYVIUS	2
---	---

Bažnyčia Lietuvoje

Lietuvos kariuomenės ordinariatui – 10 metų	3
Paminėtas Vatikano radijo lietuviškųjų laidų 70-metis	4
Paminėta Negimusio kūdikio diena	6
Konferencija „Mano šeima – iššūkiai ir galimybės“	7
Šv. Cecilijos šventė	8
Dėl pasauliečių „Avinėlio užtarėjų draugų“ maldos grupių	9

Homilijos

KALĖDŲ SLĖPINYS Kristaus Gimimas	10
TĖVAI IR VAIKAI Šventoji Šeima (A)	11

Bažnyčios dokumentai

Popiežius Benediktas XVI Posinodinis apaštališkasis paraginimas VERBUM DOMINI <i>vyskupams, kunigams, pašvęstiesiems asmenims ir pasauliečiams apie Dievo žodį Bažnyčios gyvenime ir misijoje</i> (Tęsinys)	12
---	----

Bažnyčia pasaulyje

Popiežius pabrėžė žmogaus gyvybės vertę	23
Papildomas Kanonų teisės kodeksas	23
Benediktas XVI kalbėjo apie dialogą	24
Popiežius ragino žurnalistus ginti krikščioniškąsias vertybes	24

Popiežius Benediktas XVI

Kreipimasis į Popiežiškosios mokslo akademijos plenarinės sesijos dalyvius

2010 m. spalio 28 d.

Eminencija,
Ekscelencijos,
Gerbiami ponai ir ponios!

Džiaugiuosi galėdamas pasveikinti Jus čia susirinkus, Popiežiškajai mokslo akademijai renkantis į savo plenarinę sesiją temai „Dvidešimtojo amžiaus mokslinis palikimas“ apmąstyti. Ypač sveikinu kardinolą Cottier ir vyskupą Marcelo Sanchezą Sorondo, akademijos kanclerį. Taip pat naudojuosi proga su meile ir dėkingumu prisiminti jūsų mirusį prezidentą profesorių Nicolą Cabibbo. Kartu su jumis maldoje patikiu jo kilnią sielą Dievui, gailestingumo Tėvui.

Mokslo istorija dvidešimtajame amžiuje neabejotinai paženklinta laimėjimų ir didelės pažangos. Deja, dvidešimtojo amžiaus mokslas kartais populiariai apibūdinamas dviem kraštutiniais įvaizdžiais. Viena vertus, mokslą kai kas laiko panacėja, kurią daro akivaizdžiai iškilūs jo rezultatai pastarajame amžiuje. Mokslo nesuskaičiuojami proveržiai išties buvo tokie viską apimantys ir spartūs, jog atrode patvirtina požiūrį, kad mokslas gali atsakyti į visus žmogaus egzistencijos klausimus ir net patenkinti jo aukščiausius lūkesčius. Kita vertus, kai kas bijo mokslo ir laikosi nuo jo atstu dėl jo tokios susimąstyti verčiančios raidos kaip branduolinių ginklų kūrimas ir baisus panaudojimas.

Mokslas, žinoma, neapibrėžiamas nė vieno iš tų kraštutinumų. Jo užduotis buvo ir tebėra kantri, bet aistringa tiesos apie kosmosą, gamtą ir žmogaus sąrangą paieška. Taip ieškant tiesos, būta sėkmių ir nesėkmių, triumfo ir pralaimėjimų. Mokslo plėtra gali ir kelti dvasią, kai perprantama sudėtinga gamta ir jos reiškiniai, ir versti nusižeminti, kai pasirodo, kad teorijos, turėjusios visiems laikams paaiškinti tuos reiškinius, yra tik dalinės. Vis dėlto net laikini rezultatai yra realus indėlis, prisidedantis prie intelekto ir gamtinės tikrovės atitikties, ir jais galės remtis vėlesnės kartos.

Dvidešimtojo amžiaus mokslinio pažinimo pažanga įvairiose srityse leido geriau suvokti žmogaus ir jo planetos vietą Visatoje. Visų mokslų bendrasis vardiklis tebėra eksperimentas, kaip organizuotas gamtos stebėjimo metodas. Per praėjusį amžių žmogus tikrai

pasiekė didesnę pažangą – jei ne Dievo ir savo paties, tai makrokosmoso ir mikrokosmoso pažinimo srityje, – negu per visą ankstesnę žmonijos istoriją. Mūsų šiandienis susitikimas, brangūs bičiuliai, liudija, kad Bažnyčia vertina mokslinius tyrimus ir yra dėkinga už mokslines pastangas, kurias skatina ir kurių vaisiais naudojasi. Mūsų dienomis patys mokslininkai vis labiau suvokia tai, kad, trokšdami aptikti loginius ir epistemologinius savo metodologijos ir išvadų padarinius, privalo atsiverti filosofijai. Savo ruožtu Bažnyčia įsitikinusi, jog pačiai mokslinei veiklai galiausiai būtų naudinga suvokti žmogaus dvasinį matmenį ir galutinių atsakymų ieškojimą, kuris leidžia pripažinti pasaulį, egzistuojantį nepriklausomai nuo mūsų, iki galo mums nesuprantamą ir mūsų supratimui prieinamą tiek, kiek remiamės jo vidine logika. Mokslininkai nekuria pasaulio; jie perpranta ir stengiasi jį atkartoti, vadovaudamiesi gamtos dėsniais ir suprantamumu. Todėl mokslininko kaip žmogaus patirtis turėtų būti konstantos, dėsnio, *logos*, kurio nesukūrė, bet kurį stebi, suvokimas: tai skatintų pripažinti kitokio negu žmogaus, pasaulį palaikančio visagalio Proto egzistavimą. Tai – gamtos mokslų ir religijos susitikimo taškas. Tada mokslas taptų dialogo vieta, žmogaus ir gamtos ir potencialiai žmogaus ir jo Kūrėjo susitikimas.

Žvelgdamas į dvidešimt pirmąjį amžių, tolesniems apmąstymams norėčiau pasiūlyti dvi mintis. Pirma, gaušioms mokslų pasiekimams didinant mūsų nuostabą dėl gamtos sudėtingumo, vis labiau suvokiama būtinybė laikytis tarpdisciplininės prieties, neatskiriamos nuo sintezės link kreipiančio filosofinio apmąstymo. Antra, mokslinius pasiekimus šiame naujajame amžiuje visada turėtų lydėti brolybės ir taikos imperatyvai, padedantys išspręsti didžiąsias žmonijos problemas ir visų pastangas kreipiantys į tikrąją žmogaus gerovę ir pasaulio tautų vientisą vystymąsi. Teigiamą dvidešimt pirmojo amžiaus mokslo baigtį neabejotinai labiausiai lems mokslininkų gebėjimas ieškoti tiesos ir taikyti atradimus taip, kad tai eitų ranka rankon su to, kas teisinga ir gera, paieška.

Kupinas tokių jausmų, kviečiu jus nukreipti savo žvilgsnį į Kristų, nesukurtąją Išmintį, ir jos veide atpažinti visų dalykų Kūrėjo *Logos*. Linkėdamas vaisingo darbo, noriai teikiu jums savo apaštališkąjį palaiminimą.

Renginiai Telšių vyskupijoje

Lapkričio 25 d. Telšių katedroje melstasi už šviesaus atminimo ilgametį Telšių vyskupijos ganytoją vyskupą Antaną Vaičių minint antrąsias jo mirties metines. Prieš šv. Mišias tikintieji už savo buvusį ganytoją melddamiesi giedojo Žemaičių Kalvarijos kalnus, katedros kapitulos kanauninkai – gedulines atgailos psalmes – ekzektivias. 12 val. buvo aukojamos šv. Mišios, kurių koncelebracijai vadovavo Panevėžio vyskupas J. Kauneckas, kartu meldėsi Telšių vyskupas J. Boruta SJ, nemažas būrys kunigų. Šv. Mišių metu giedojo Telšių parapijų jungtinis choras. Sakydamas pamokslą, Panevėžio vyskupas priminė žymųjį lietuvių mąstytoją A. Maceiną, kuris savo raštuose kalba apie dangaus atspindį žemėje – celibato besilaikančiuosius. Vyskupas gausiai susirinkusiems tikintiesiems kalbėjo apie kunigystės svarbą šių dienų pasaulyje ir dvasininkų misiją visuomenėje. Pamokslininkas prisiminė vyskupo A. Vaičiaus ypatingą paprastumą, meilę ir atidumą žmogui, tikėjimo liudijimą sunkiais tikėjimo persekiojimo metais. „Jis buvo mano mokytojas, mokęs savo pavyzdžiu ir mokėjęs džiaugtis viskuo, kas buvo gera“, – sakė Panevėžio vyskupas. Po šv. Mišių, kurias transliavo *Marijos radijas*, vyskupai, kunigai, tikintieji, garbiojo velonio artimieji meldėsi prie jo ir kitų katedros šventoriuje palaidotų vyskupų bei kunigų kapų. Po pamaldų Telšių kunigų seminarijoje vyko Telšių vyskupo A. Vaičiaus atsiminimų knygos „Pašaukimo keliu“ pristatymas ir prisiminimų apie garbųjį velionį popietė.

Lapkričio 25 d. Telšių vyskupijos kurijoje įvyko Telšių vyskupo J. Borutos SJ 2010 10 11 dekretu (Nr. 877) paskirtos ir patvirtintos Žemaičių krikšto ir Žemaičių vyskupijos 600 metų jubiliejaus renginių pastoracinės programos komisijos posėdis. Komisijai vadovavo Telšių vyskupas J. Boruta SJ. Posėdžio metu aptarta Žemaičių krikšto 600 metų jubiliejui pasirengimo strategija. 2013 m. vyksiantys Krikšto jubiliejui skirti renginiai bus vainikuoti Eucharistiniu kon-

Lietuvos kariuomenės ordinariatui – 10 metų

Lapkričio 19 d. Lietuvos kariuomenės ordinariatas paminėjo savo veiklos dešimtmetį: Kariuomenės ordinario vyskupo Gintaro Grušo sukviesti, visi karo kapelionai Vilniuje, Aušros Vartuose, drauge meldėsi, dėkodami Dievui už suteiktas malones ir prašydami Gailestingumo Motinos globos tolesnei tarnystei. 2000 m. lapkričio 25 d. Vatikano Vyskupų kongregacijos dekretu *Christi discipuli* įsteigtas kariuomenės ordinariatas rūpinasi karių ir jų artimųjų sielovada.

Vatikano II Susirinkimas pastoracinėje konstitucijoje apie Bažnyčią šiuolaikiniame pasaulyje *Gaudium et spes* nurodo, jog atliekantys tarnybą tėvynei kariuomenėje gali laikyti save tautų saugumo bei laisvės gynėjais. Tinkamai vykdydami savo pareigas, jie prisideda prie taikos palaikymo. Bažnyčia rūpinasi sielovada tų, kurie tarnauja tėvynei kariuomenėje. Dar IV a. Romos imperijoje, Konstantino laikais, užsimenama apie specialų rūpinimąsi karių sielovada. Valdant Karolingų dinastijai (VIII–IX a.), katalikų kunigų, vadovaujamų vyriausiojo kapeliono, kurio galios beveik prilygo vyskupo galioms, buvimas kariuomenėje tampa įprastu reiškiniu. Tokių kapelionų korpusas darėsi vis labiau nepriklausomas nuo vyskupijų ir vietos vyskupų, kol tapo atskiru dariniu – 1571 m. Ispanijoje, 1720 m. Austrijoje, 1733 m. Šiaurės Italijoje, Pjemonte.

Ir Lietuvoje ši institucija turi senas bei galias šaknis. Vilniaus bernardinų pirmąjį konventą, kurį fundavo šiam vienuolių ordinui labai palankus Lietuvos didysis kunigaikštis ir Lenkijos karalius Kazimieras Jogailaitis, bernardinai įsteigė 1469 m., atsikėlę iš Krokuvos, kur juos 1453 m. įkurdino šv. Jonas Kapestranas (1386–1456). Jo ryšys, kad ir netiesioginis, su Vilniaus bernardiniais nenuginčijamas. Šis šventasis yra viso pasaulio karo kapelionų globėjas. Vilniaus bernardinų bažnyčios aplinkoje subrendo ne viena iškili asmenybė. Du šio konvento tėvai kaip karo kapelionai dalyvavo 1831 m. sukilime, dar daugiau jų prisidėjo rengiant 1863 m. sukilimą. Caro kalėjimų ir tremties keliais teko žengti kun. Adrianui Novickiui, telkusiui miesto jaunimą, ir kun. Romualdui Lukaševičiui, palaikiusiam ryšius su Lietuvos sukilėlių vadu Konstantinu Kalinausku. Išlikusiuose archyvuose dokumentuose minima, kad 1863 m. sukilime, kurio vienas vadų buvo kun. Antanas Mackevičius, tiesiogiai dalyvavo 249 kunigai. Numalšinus sukilimą, 7 iš jų nužudyti, 152 ištremti, 104 nubausti administracine tvarka ir 31 išteisintas.

Kapelionai dirbo savo naudingą bei reikalingą darbą 1918-aisiais, sukūrus Lietuvos kariuomenę, ir per visą tarpukarį. Kariuomenės vyriausiais kapelionais buvo tokie iškilūs ir nusipelnę Lietuvai kunigai kaip Antanas Palubinskas (1919–1929), Nepriklausomybės akto signataras Vladas Mironas, ėjęs šias pareigas 1929–1938 metais brigados generolo teisėmis, 1930 metais apdovanotas Vytauto Didžiojo 3-iojo laipsnio ordinu, o 1938 m. – DLK Gedimino 1-ojo laipsnio ordinu. Vyriausiąjį kariuomenės kapelioną kunigą Vladą Mironą 1938 m. paskyrus ministru pirmininku, šias pareigas perėmė kunigas Adolfas Sabaliauskas, poetas ir rašytojas, žinomas visuomenės veikėjas. 1940 metais į vyriausiojo kapeliono pareigas buvo paskirtas kunigas Teofilus Matulionis ir daugelyje šaltinių nurodyta, kad jis tas pareigas ėjo „kurį laiką“. Antrojo pasaulinio karo metais Teofilus Matulionis buvo paskirtas Kaišiadorių vyskupu, 1990 m. pradėta jo kanonizacijos arba skelbimo šventuoju byla ir suteiktas Dievo tarno titulas.

Tarpukario Lietuvos kariuomenėje po vieną karo kapelioną turėjo ir kitos konfesijos bei religijos – evangelikai reformatai, evangelikai liuteronai, sentikiai, stačiatikiai ir žydai.

Pokario rezistencijoje kapelionai taip pat paliko ryškių ženklų. Kunigai, pasirinkę ginkluotą pasipriešinimą, visų pirma rūpinosi tuo, kad daugelio žmonių pasitikėjimą ir pagarbą pelnęs partizaninis sąjūdis nesusiteptų nekaltų žmonių krauju, kad būtų vengiama beprasmių žudynių. Bene žinomiausi partizanų gretose kovoję kunigai buvo Tauro partizanų apygardos kapelionas Justinas Lelešius–Grafas ir netgi vienas iš ginkluotosios rezistencijos organizatorių bei tos pačios Tauro apygardos įkūrėjų kunigas Antanas Ylius–Vilkas. Ne veltui sovietmečiu juos ir kitus kunigus, rėmusius rezistenciją, stengtasi apjuodinti, o jų misiją sumenkinti.

Lietuvai atkūrus nepriklausomybę, nuo 1991 m. iki Kariuomenės ordinariato įsteigimo 2000 m. sielovada kariuomenėje vykdyta pagal atskirus Bažnyčios hierarchų susitarimus su valstybinių institucijų bei kariuomenės vadovybe. Pirmuoju atkurto Lietuvos kariuomenės vyriausiuoju kapelionu 1991 m. buvo paskirtas mons. Alfonsas Svarinskas, penkis kartus sovietų valdžios teistas už veiklą Lietuvos laisvės labui, kalėjęs Komijoje, Mordovijoje, Permėje. Iš kunigo Alfonso Svarinsko vyriausiojo kapeliono pareigas perėmė kun. Alfonsas Bulotas. Įsteigus ordinariatą, kariuomenės ordinaru tapo vyskupas Eugenijus Bartulis, kuris vyriausiuoju kariuomenės kapelionu ir savo generalvikaru paskyrė kun. Juozą Gražulį. Po kunigo J. Gražulio tas pačias pareigas trumpai ėjo kunigas Saulius Kasmauskas.

Šiuo metu Kariuomenės ordinariate darbuojasi 13 kunigų kapelionų, vadovaujamų vyskupo ordinario Gintaro Grušo. Vyriausiojo kapeliono pareigas laikinai eina ordinariato kancleris kun. Rimas Venckus. Ordinariato jurisdikcijai priklauso katalikai kariai, taip pat civiliai, dirbantys įvairiose kariuomenės institucijose, karo akademijų studentai ir jų šeimų nariai.

2004 m. po restauracijos pašventinta Šv. Ignoto bažnyčia Vilniuje yra pagrindinė Ordinariato bažnyčia. Įrengtos koplyčios Lietuvos generolo Jono Žemaičio karo akademijoje, mokomajame pulke Rukloje, Tauragės batalione. Iš dalies kariuomenės reikmėms skirta ir Kauno Šv. arkangelo Mykolo bažnyčia.

Kariuomenės ordinariato sielovados prioritetai be tiesioginio kunigiško darbo – sakramentų teikimo yra pirmiausia karių krikščioniškojo požiūrio į gyvenimą ir pamatines vertybes ugdymas. Stengiamasi Evangelijos ir Bažnyčios mokymo šviesoje pateikti dvasinius, etinius, moralinius ir socialinius klausimus, su kuriais susiduria kariuomenės žmonės. Padėti kariams suvokti save kaip tautų saugumo bei laisvės gynėjus pastaruoju laiku tapo dar viena Kariuomenės ordinariato sielovadine kryptimi. Tai daroma palydint karius į tarptautines taikos palaikymo misijas, kuriose taip pat dalyvauja ir su kariais kasdieniais rūpesčiais, vargais bei džiaugsmiais dalijasi karo kapelionai. Minėdami ordinariato dešimtmetį, kapelionai džiaugėsi sėkmingai misiją užbaigusio Tauragės kapeliono Remigijaus Monstvilio grįžimu ir palydėjo į tarptautinę taikos palaikymo misiją Ruklos kapelioną Arnoldą Valkauską.

-kvv-

Paminėtas Vatikano radijo lietuviškųjų laidų 70-metis

Lapkričio 25 d. istorinėje LR Prezidentūroje Kaune iškilmingai paminėtas Vatikano radijo lietuviškųjų laidų 70-metis bei pagerbtas ilgametis šių laidų redaktorius ir vedėjas mons. prof. Vytautas Kazlauskas. Šis renginys drauge buvo ir knygos „Mons. V. Kazlauskas: tiesa padarys jus laisvus“ (aut. Angelė Buškevičienė ir Valdas Kubilius) sutiktuvės. Tą pačią dieną Vytauto Didžiojo

gresu Varniuose – istoriniame Žemaičių vyskupystės centre, o pasirengimas prasidės nuo 2011 m., kuriuos Lietuvos vyskupai paskelbė Dievo gailėstingumo metais. Telšių vyskupijoje Dievo gailėstingumo metai bus švenčiami rengiant rekolekcijas, adoracijas, atnaujint atgailos sakramento praktiką, gilinant atgailos ir atleidimo sampratą. Per visas parapijas kelias Dievo Gailėstingumo šventovėje Vilniuje esančio paveiklo kopija „Kristau, pasitikiu tavimi“, dekanatuose vyks Dievo gailėstingumo temai skirti kongresai, parapijose bus organizuojami katechetiniai pokalbiai apie Atgailos sakramentą. Dievo gailėstingumo metų pagrindinis, baigiamasis akordas – Didieji Žemaičių Kalvarijos atlaidai liepos 1–12 d. Taip Telšių vyskupijoje bus pradėta rengtis 600 metų Žemaičių krikšto (2013 m.) ir Žemaičių vyskupystės įkūrimo 600 metų (2017 m.) jubiliejams.

-kasab-

Maldos vigilija

Atsiliepiant į Šventojo Tėvo Benedikto XVI paraginimą viso pasaulio krikščionims lapkričio 27 d. pradėti advento laikotarpį iškilminga Maldos vigilija už kiekvieną pradėtą žmogiškąją gyvybę, Kauno arkivyskupijos parapijose minėtosios dienos vakare maldoje prisiminti tie, kuriems nebuvo leista gyventi. Šiomis intencijomis melstasi šeštadienio vakaro šv. Mišiose Kauno arkikatedroje bazilikoje. Jų metu buvo giedami Vlandų liturgijos advento pirmojo sekmadienio pirmieji mišparai (vigilijos rengėjai tekstus prieš pamaldas buvo padaliję susirinkusiems žmonėms, kad šie galėtų giedoti drauge su choristais).

Šv. Mišių liturgijai vadovavo arkivyskupijos augziliaras vyskupas Jonas Ivanauskas, koncelebravo prel. Vytautas Steponas Vaičiūnas OFS, mons. Adolfas Grušas ir mons. Artūras Jagelavičius. Vysk. J. Ivanauskas, primindamas popiežiaus kvietimą melstis už pačią brangiausią, tačiau šiandien labai nevertinamą Dievo dovaną, ragino melsti, kad Lietuvoje ir visame pasaulyje gyvybę

būtų branginama leidžiant jai išvysti ši nuostabų Dievo pasaulį, prašyti negimusiuoju tėvams atsivertimo malonės.

Mons. A. Jagelavičius per pamokslą kalbėjo apie adventą kaip budėjimo metą, laukiant Viešpaties atėjimo į tą pasaulį, kurį jau sunkiai įsivaizduojame be karų ir prievartos, laukiant naujo pasaulio, kuriame žmonės gyventų taikoje, harmonijoje ir ramybėje.

-kait-

Susitikimas su *Caritas* darbuotojomis

Lapkričio 7 d. Alytaus dekanato Rumbonių Švč. Trejybės parapijos namuose vyko susitikimas su Vilkaviškio vyskupijos *Caritas* direktoriaus pavaduotoja Aušra Adomavičiute ir Lietuvos *Caritas* programos „Kalinių globa ir reintegracija“ socialine darbuotoja, edukologijos magistre Dalia Griūnaite.

Gausiai susirinkusią (dalyvavo apie 80 žmonių) Rumbonių Švč. Trejybės parapijos bendruomenę Aušra Adomavičiūtė supažindino su Vilkaviškio vyskupijos *Caritas* misija – įvairiais būdais padėti pagalbos stokojantiems ar kitokius sunkumus išgyvenantiems žmonėms. Buvo pristatyta pagrindinė šios religinės bendrijos veikla bei jos vykdomi projektai ir programos. Kalvarijos vaikų dienos centre „Žiniukas“ ir pagalbos centre „Rūpintojėlis“ Marijampolėje nemokamai teikiamos socialinės ir psichologinės paslaugos vaikams ir suaugusiesiems. Programos „Didysis draugas/Didžioji draugė“ tikslas – padėti vaikams, kurie jaučiasi emociškai nesaugūs namie, mokykloje, gatvėje, yra vieniši ir patiria sunkumų. Šeimų ugdymo programa „Linai“ skirta darbui su rizikos grupės vaikais iš probleminių šeimų. Programa „Savanorių mokymai“ padeda ugdyti *Caritas* savanorius ir aktyvius parapijų bendruomenių narius, parapijų lyderius, gebančius atnaujinti esamas bei suburti naujas *Caritas* grupes.

Dalia Griūnaitė skaitė paskaitą „Senatvės priėmimas ir įprasminimas“. Pa-

universitete, Humanitarinių mokslų fakultete, atidaryta mons. prof. Vytauto Kazlausko auditorija. Renginius organizavo Pasaulio lietuvių centras, Vytauto Didžiojo universitetas ir istorinė LR Prezidentūra.

Lietuvos laisvės balsu pasaulyje sovietmečiu buvusio Vatikano radijo lietuviškųjų laidų 70-mečių bei mons. A. Kazlausko atminimą pavaikare istorinėje LR Prezidentūroje minėjo į renginį pakviesti Kauno arkivyskupas metropolitas Sigitas Tamkevičius, vyskupas augziliaras Jonas Ivanauskas, kiti dvasininkai, žiniasklaidos priemonių atstovai, mons. A. Kazlausko bendražygiai, draugai, giminės, miesto visuomenė. Šia proga sveikinimo žodį tarė Kauno savivaldybės meras Andrius Kupčinskas, pavadindamas Vatikano radiją vilties židiniu okupuotai Lietuvai.

Pirmasis renginio pranešėjas Pasaulio lietuvių centro generalinis direktorius Valdas Kubilius savo pranešime priminė Vatikano radijo ištakas – jo įsteigimą ir atidarymą 1931 m. Romoje, palaimintą popiežiaus Pijaus XI, lotyniškai radijo bangomis paskelbusio pirmąjį pranešimą nuskambėjus pirmiesiems Vatikano radijo šaukiniams. Pasak pranešėjo, žvelgiant į to meto technines galimybes, imtis šio žingsnio buvo drąsus Vatikano sprendimas. Sumanytas atidaryti viso pasaulio tikintiesiems skirtą informacijos kanalą kilo dar 1925 m. Jį įgyvendinti ir įsteigti radijo stotį buvo pavesta italų radiotechnikai mokslininkui Guglielmo Marconi. „Evangeliija tada pradėta skelbti naujosios technikos priemonėmis“, – sakė V. Kubilius. Lietuviškųjų laidų redakcija darbą pradėjo 1940 m. Jų sumanytojas ir pirmasis redaktorius buvo vyskupas Pranciškus Būčys MIC. Oficialų prašymą pradėti transliuoti radijo laidas lietuvių kalba Vatikanui įteikė Lietuvos diplomatinės misijos prie Šventojo Sosto vadovas Stasys Girdvainis, bendradarbiavo Romoje gyvenę kunigai. Pranešėjas apžvelgė ir tolesnę nelengvą lietuviškųjų laidų gyvavimo istoriją ir pabrėžė: „Vatikano radijas gynė tautiečius stiprėjant bedievių siautėjimui Lietuvoje. Šis radijas vienintelis galėjo sakyti tiesą.“

Renginio dalyviai turėjo unikalią galimybę pasiklausyti 1985 m. mons. V. Kazlausko, šiame radijuje nuo 1950 m. išdirbusio 38 metus, vestos laidos įrašą – dvasinį pašnekesį tema „Žmogus – Dievo ieškotojas“.

Toliau kalbėjusi A. Buškevičienė priminė monsinjoro gyvenimo kelią, priverstinę tremtį svetur, kur šis talentingas, plačios erudicijos dvasininkas surado būdą, kaip pasitarnauti tėvynei. Kalbėdama apie darbą redakcijoje, pabrėžė monsinjoro rūpinimąsi pritraukti tada ypač stokojamos paramos ir bendradarbių, papasakojo apie sunkius pirmuosius redakcijos metus, kurie ryškiai atsiskleidžia jo laiškuose ir kt. raštuose. Primintos V. Kazlausko pastangos surinkti kuo daugiau informacijos apie padėtį okupuotoje Lietuvoje ir ją skelbti pridengiant užsienio spaudos naujienų rubrika, akcentuotas jo dėmesys gimtajai kalbai. V. Kazlauskas rengdavo ir vesdavo radijo paskaitų ciklus religijos, moralės temomis. „Dirbome, kiek jėgos leido, kad tik nenuviltume klausytojų“, – buvo priminti šie mons. V. Kazlausko žodžiai. Pasak A. Buškevičienės, jis savo darbu Vatikano radijo lietuviškųjų laidų redakcijoje siekė, kad „persekiojimų veiksmai taptų žinomi pasaulyje, o persekiojamiesiems davė žinią, kad jie nepamiršti“.

Arkivyskupas S. Tamkevičius prisiminė savo pirmąją pažintį su Vatikano radiju, kai kariuomenės radijo mazge klausydavo rožinio maldos lotyniškai – tai, pasak ganytojo, buvo tada tarsi gaivaus oro gurkšnis. „Vatikano radijo lietuviškos laidos buvo neįsivaizduojamai brangios“, – sakė ganytojas.

Kiekvieną kart šio radijo paskelbtos „Lietuvos Katalikų Bažnyčios kronikos“ naujienos būdavusios tikros Velykos: tai reiškė, kad numeris laimingai pasiekė Vakarų. Vatikano radijas, pasak arkivyskupo, tada labai drąsino tikinčiuosius Lietuvoje. „Mons. Vytauto Kazlausko nuopelnai Lietuvai, jos Bažnyčiai labai dideli“, – tvirtino arkivyskupas S. Tamkevičius ir pabrėžė, koks svarbus buvo pasiryžimas transliuoti tiesos žodį, nors ir jaučiant spaudimą, rengti laidas tik apie religiją – vėliau ne be saugumo pastangų monsinjoras buvo priverstas palikti vadovavimą redakcijai.

Renginyje dalyvavęs VDU prorektorius Kęstutis Šidlauskas perdavė rektoriaus prof. Zigmo Lydekos sveikinimą ir išsakė universiteto bendruomenės pasididžiavimą, kad jos istorijoje yra ir mons. prof. Vytauto Kazlausko indėlis (1990–1997 metais jis dėstė universitete, buvo VDU kapelionas, porą metų ėjo Humanitarinių mokslų fakulteto dekaną pareigas). Buvo paminėta ir profesoriaus humanitarinė veikla našlaičių, beglobių vaikų labui: jiems įsteigti namai Marijampolėje ir Kaune.

Kaip visada ugningai ir drąsiai kalbėjęs mons. Alfonsas Svarinskas teigė, jog šiandienei Lietuvai labai reikia mons. V. Kazlausko turėto ryžto, kuris padėtų apginti tėvynę nuo mūsų dienomis jai kylančių pavojų.

„Ištikimybė – šiuo vienu žodžiu būtų galima apibūdinti mons. Vytauto Kazlausko gyvenimą“, – sakė t. Vaclovas Aliulis MIC, trumpai prisimindamas savo dar jaunystėje su juo užsimezgsią pažintį (drauge mokėsi Marijampolės marijonų gimnazijoje ir netgi buvo suolo draugai). Kun. V. Aliuliui lig šiol labai brangi esanti monsinjoro savybė – žmogiškoji ištikimybė ne tik Dievui, tėvynei, bet ir savo gyvenimo kelyje sutiktiems žmonėms.

Renginį pasibaigusį agape, vedė ir eiles skaitė aktorius Petras Venclovas. Kelis F. Šuberto kūrinis fleita atliko Lidija Gomolickaitė-Grudzinskaitė.

-kait-

Paminėta Negimusio kūdikio diena

Šiometinė liūdnoji įstatymu įtvirtinto abortų leidimo Lietuvoje 55-ųjų metų sukaktis Kauno arkivyskupijoje paminėta šv. Mišiomis ir kitais renginiais bei šeimų susitikimais žmogaus gyvybės apsaugos, aborto žalos temomis.

Lapkričio 23-iają, 15 val. nuskambėjus Lietuvos bažnyčių varpams, Kauno arkivyskupijos šeimos centro darbuotojai ir savanoriai Kauno arkikatedroje bazilikoje meldėsi Gailestingumo vainikėlio malda, į maldos akciją buvo pakviestos ir kitos Kaune veikiančios katalikiškos organizacijos. Arkivyskupijos Šeimos centro „Pažink save“ programos savanoriai drauge su vadove gyd. Banga Kulikauskaite visą mėnesį vedė paskaitas gyvybės tema paaugliams įvairiose mokyklose. Vakare Kauno miesto bažnyčiose šv. Mišių metu bendruomeninėje maldoje dėkota Dievui už vaisingumo dovaną, melstasi už žmones, kurie skleidžia Gyvybės Evangeliją, ir prašyta suteikti išminties gydytojams ir įstatymų leidėjams, kad jie gintų ir gerbtų žmogų nuo pradėjimo momento iki natūralios mirties. Buvo tęsiama žvakučių už negimusius vaikelius ir jų tėvus uždegimo tradicija, dalijami popieriniai angelai ir maldų tekstai: „Pasimelsk už mane ir mano tėvus“, „Pasimelsk už mane ir mano mamytę“.

Gerojo Ganytojo parapijoje parapijos Šeimos centro nariai tą dieną buvo parengę meninę kompoziciją prie Švč. Marijos paveikslo, simboliškai atiduoda-

dedami lektorės, susitikimo dalyviai gilinasi į gyvenimo laikotarpį, kai, senkant žmogaus fizinėms ir psichinėms galioms, žmogus negali pasikliauti vien savimi ir priklausomybė nuo aplinkinių tampa neišvengiama. Paskaitos metu atskleisti senatvės priėmimo ir įprasminimo ypatumai. Lektorė klausytojams pasakojo, jog senatvėje daugelis žmonių nesugeba prisitaikyti prie gyvenimo pokyčių, išgyvena tuštumos, beprasmiškumo, neivilties, nežinomybės, skausmo, bejėgiškumo, savo tapatybės ir orumo praradimo, praeities klaidų jausmus ir ateities baimę. Tuomet labai svarbu, kad šalia esantieji, bendraudami su senu žmogumi, vadovautųsi tokiomis vertybėmis kaip meilė žmogui, tolerancija, nuoširdumas, empatija, kantrumas, pareigos jausmas. Bendraujant būtina atkreipti dėmesį į žmogaus regėjimą ir klausą, stengtis taikytis prie seno žmogaus galimybių bendrauti, apgalvoti verbalinės ir neverbalinės išraiškos santykį. Apibendrinama Dalia Griūnaitė akcentavo, kad tikintys žmonės lengviau susitaiko, jog gyvenimas eina į pabaigą.

-vcci-

Seminaras apie teisingą visuomenę

Lapkričio 20 d. Kaune, Pal. arkivyskupo Jurgio Matulaičio namuose, vyko antrasis Bažnyčios socialinio mokymo pagrindų seminaras „Teisingos visuomenės principai“. Pranešimą skaitė dienraščio *bernardinai.lt* vyriausiasis redaktorius Andrius Navickas. Jis kalbėjo apie Bažnyčios socialinio mokymo šaltinius, krikščionio ir pasaulio santykį, teisingumą kaip valstybės ir visuomenės pagrindą bei meilę tiesoje.

Prelegentas pateikė statistinių duomenų apie Lietuvos gyventojus, laikančius save krikščionimis, ir atkreipė dėmesį, kad daugelis jų netiki Jėzaus istoriškumu, o religijos pasirinkimas vertinamas kaip tradicija bei gyvenimo patogumas. Tačiau krikščionimi galima vadinti tik tą asmenį, kuris išpažįsta Jėzų Kristų ir juo seka. Krikščionybė yra ne etikos

mokymas, kaip reikia geriau gyventi, bet išganymas, gyvenimas su Dievu. Kiekvieno žmogaus gyvenimo tikslas yra šventėti – atsiliiepti į unikalų Kūrėjo pašaukimą. Galima tik apgailėstauti, kad šiandien dažnai gyvenimo tikslas suprantamas kaip savirealizacija. Krikščionio veiklos tikslas yra išsivaduoti iš nuodėmės gniaužtų, o ne išsilaisvinti iš pasaulio. Pasaulyje reikia gyventi taip, kad kiti krikščionio gyvenime atpažintų Evangeliją, rašomą ne žodžiais, bet veiksmis. Todėl krikščionybė ne knygos, bet santykio religija – santykio su Dievu ir žmonėmis. Didžioji krikščionybės „politika“ – nugalėti blogį meile.

A. Navickas apžvelgė Bažnyčios socialinio mokymo šaltinius: Šventąjį Raštą, krikščionių teologų darbus arba tradiciją, šiuolaikines socialines enciklikas. Prelegentas rėmėsi šv. Augustino, šv. Tomo Akviniečio raštais ir biografijomis.

Kad valstybė turi būti valdoma teisingai, pasak A. Navicko, susitarti lengva, tačiau sunku pasakyti, kaip tai turi būti įgyvendinta. Juk teisingumas yra moralinė kategorija, o teisėta – tai, kas paskelbta įstatymu. Kai teisėtumas neyyla iš teisingumo, pastarąjį ištinka krizė. Kad egzistuočių valstybė, dauguma jos piliečių turi būti įsitikinę, jog gyventi joje yra geriau nei be jos. Pavojus kyla tada, kai dauguma piliečių valstybę supranta kaip blogį. Buvo apžvelgta XIX a. padėtis ir pateiktas tuometis didžiausio turto ir didžiausio skurdo paradoksas. Apžvelgdamas liberalizmo ir socializmo ideologijas, prelegentas rėmėsi popiežiaus Leono XIII enciklika *Rerum Novarum* (1891 m.) ir popiežiaus Benedikto XVI enciklika *Caritas in veritate* (2009 m.). Buvo atkreiptas dėmesys, kad darbas žmogui yra ne tik pragyvenimo šaltinis, bet ir jo orumo dalis, o socialinis Bažnyčios mokymas nėra ideologija. Pranešime taip pat pateikti teisingos visuomenės principai: solidarumas, subsidiarumas, atsakinga laisvė, aktyvi valstybė kaip skydas silpniesiems, vienas kitam save dovanoti pasirengę žmonės.

-sam-

mi negimusius vaikelius jos globai ir Dievo gailestingumui. Šv. Mišias aukojęs kun. Bronislovas Gimžauskas priminė, jog Bažnyčia kviečia priimti Jėzaus atleidimą ir jo meilę, kad kančia būtų perkeista į viltį ir ramybę. Valandą prieš vakaro šv. Mišias Švč. M. Marijos Ėmimo į dangų (Vytauto Didžiojo) bažnyčioje vyko Švč. Sakramento adoracija tyloje, šv. Mišios buvo aukojamos už negimusius kūdikius ir jų netekties skausmą išgyvenančius tėvus. Pamaldoms vadovavo bažnyčios rektorius kun. Kęstutis Rugevičius.

Lapkričio 19 d. Jonavoje pranciškoniškojo jaunimo kandidatai surengė Negimusio kūdikio dienai skirtą naktinę adoraciją Švč. Sakramento koplyčioje. Lapkričio 21 d. po šv. Mišių Jonavos Šv. apaštalo Jokūbo parapijos salėje surengtas susitikimas su gydytoja Diana Railaite. Ji skaitė pranešimą apie moters būseną pastojus ir abortą lemiančias priežastis. Buvo parodytas J. Radio mokyklos abiturienčių parengtas scenos vaidinimas „Odė negimusiam kūdikiui“. Jonavos dekanas kun. Audrius Mikitiukas kalbėjo apie įstatymo, numatančio gydytojui galimybę atlikti abortą arba jo neatlikti, projektą. Lapkričio 27 d. Maldos vigilijoje drauge su popiežiumi Benediktu XVI Šv. apaštalo Jokūbo parapijoje Jonavos šeimos centras, Šiluvos Švč. M. Marijos draugija, Mamų maldos grupės nariai bei parapijiečiai kalbėjo rožinį, litanijas, skaitė Dievo žodį prie išstatyto Švč. Sakramento.

Lapkričio 21 d. Ukmergės dekanato šeimos centro savanoriai ir sužadėtiniai Šv. Petro ir Povilo bažnyčioje dalyvavo pamaldose ir meldėsi už moteris ir šeimas, patyrusias kūdikio netektį dėl persileidimo ar aborto. Bažnyčioje buvo parengtas stendas Negimusio kūdikio dienai paminėti. Išankstinį kvietimą vienyti maldoje išspausdino rajono laikraštis „Gimtoji žemė“.

Po vakaro šv. Mišių gyvybės intencijomis Raseinių, Raudondvario bažnyčių parapijų salėse vyko šeimų susitikimai, filmo „Bella“ peržiūra ir aptarimas, o Jurbarko ir Kėdainiuose vidurinių mokyklų moksleiviams surengtos specialios pamokos, diskusijos.

-kait-

Konferencija „Mano šeima – iššūkiai ir galimybės“

Lapkričio 15 d. Kauno m. savivaldybės didžiojoje salėje vyko konferencija „Mano šeima – iššūkiai ir galimybės“. Konferenciją organizavo Kauno arkivyskupijos šeimos centras, Kauno m. savivaldybės Visuomenės sveikatos biuras, Kauno šeimų klubas „Klotonė“ ir VšĮ Šeimos santykių institutas.

Konferencijos dalyvius pasveikino Kauno meras Andrius Kupčinskis ir LR Socialinės apsaugos ir darbo ministras Donatas Jankauskas. Seimo Socialinių reikalų komiteto pirmininkas Rimantas Dagys priminė pagrindinius Nacionalinio susitarimo dėl šeimai palankios politikos kūrimo tikslus. Tai paslaugų ir infrastruktūros šeimai plėtra, teigiamo visuomenės požiūrio į šeimą stiprinimas, šeimos gerovės ir materialaus saugumo garantavimas, sąlygų įgyvendinti šeimos prokreacinę funkciją gerinimas. Šį susitarimą pasirašė 60 nevyriausybinų organizacijų.

Lietuvos sveikatos mokslų universiteto profesorius, habilituotas daktaras Apolinaras Zaborskis pateikė epidemiologinių Lietuvos moksleivių tyrimų „Vaiko ir tėvų santykiai“ duomenis. Visuomenės sveikatos biuro psichologė Rasa Vaitkienė savo pranešime akcentavo skirtingų kartų bendravimo svarbą ir pasidalijo gerą patirtimi organizuojant renginius šeimoms. VšĮ Šeimos santykių instituto

psichoterapeutė Roma Šerkšnienė pabrėžė paslaugų šeimoms bendruomenėje plėtojimą, ypač didelį dėmesį skiriant tėvystės įgūdžių programoms. Kauno švietimo ir ugdymo skyriaus specialistės pristatė programą „Tėvų akademija“, kuri yra novatoriškas sprendimas ir pagalba tėvams, auginantiems įvairaus amžiaus vaikus. Kauno kunigų seminarijos prefektas kun. Kęstutis Genys pranešime „Šeima – gyvenimo mokykla“ pasidalijo asmenine darbo su šeimomis parapijose ir ugdant seminaristus patirtimi.

Renginio pabaigoje vyko diskusijos, kurias vedė Kauno arkivyskupijos Šeimos centro socialinė darbuotoja Aušra Bačėnienė. Konferencijos dalyviai, remdamiesi pranešimais ir diskusijomis, priėmė rezoliuciją, kurioje išdėstė priemones, reikalingas šeimos institutui stiprinti: priimant naujus įstatymus, poįstatyminius aktus, remtis Nacionaliniu susitarimu dėl šeimai palankios aplinkos kūrimo; spręsti daugiavaikių šeimų skurdo problemas; įdiegti struktūruotas tėvystės gebėjimų ugdymo ir įgūdžių stiprinimo programas; priimant sprendimus šeimos gerovei užtikrinti, remtis VŠĮ ir NVO, valstybinių institucijų specialistų patirtimi, rekomendacijomis ir kt. Šia rezoliucija kreipiamasi į Lietuvos Respublikos Prezidentę, Seimą ir Vyriausybę, skatinant imtis šeimos institucijos stiprinimo priemonių.

-kašc-

Šv. Cecilijos šventė

Jau tapo tradicija, kad chorų ir vargonininkų globėjos Šv. Cecilijos dieną Telšių vyskupijos parapijų chorai renkasi Žemaičių Kalvarijos bazilikoje. Šiomet lapkričio 21 d. jų atvyko net dešimt. 16 val. bazilikoje buvo aukojamos šv. Mišios, kurių koncelebracijai vadovavo Telšių vyskupijos šv. Cecilijos draugijos pirmininkas, Akmenės dekanato dekanas kan. Egidijus Zulcas, koncelebravo Žemaičių Kalvarijos šventovės rektorius kan. Jonas Ačas ir Telšių Vyskupo Vincento Borisevičiaus kunigų seminarijos prefektas kan. Andriejus Sabaliauskas. Šv. Mišiose, kuriose giedojo galingas jungtinis choras, buvo meldžiamasi už gyvus ir mirusius vargonininkus bei choristus. Per pamokslą kan. E. Zulcas išryškino giedojimo svarbą švenčiant liturgiją ir pabrėžė vargonininkų ir choristų vaidmenį, kvietė vertinti klausos ir balso dovanas, kad parapijose chorai taptų tikėjimo sklaidos aktyvūs dalyviai ir trokštų kitiems padėti surasti tikėjimą, gyvenimą Bažnyčioje ir Dievo veikimą kiekvieno žmogaus kelyje.

Giedant jungtiniam chorui per šv. Mišias dirigavo atskirų chorų vadovai – vargonininkai, vargonais grojo Žemaičių Kalvarijos bazilikos vargonininkė Kristina Kondratavičienė. Šiais metais į Šv. Cecilijos šventę atvyko šių parapijų chorai su savo vadovais: Vieksnių Šv. Jono Krikštytojo parapijos choras (vadovas Vitalijus Lizdenis), Akmenės Šv. Onos parapijos choras (vadovė Žydrūnė Kazlauskaitė), Mažeikių Šv. Pranciškaus Asyžiečio parapijos choras (vadovė Virginija Letukienė), Tauragės Švč. Trejybės parapijos choras (vadovas Saulius Bernotas), Kivylių Švč. M. Marijos Ėmimo į dangų parapijos (Akmenės r.) choras (vadovė Ona Lechavičiūtė), Telšių Švč. M. Marijos Ėmimo į dangų parapijos (Mažosios) choras (vadovė Elena Žirgulienė), Tirkšlių Kristaus Karaliaus parapijos choras (vadovas Vytautas Poškus), Skuodo Švč. Trejybės parapijos choras (vadovas Bronislovas Anužis), Plungės Šv. Jono Krikštytojo parapijos choras (vadovas Tomas Ambrozaitis), Žemaičių Kalvarijos bazilikos choras (vadovė Kristina Kondratavičienė).

Po šv. Mišių kiekvienas choras bazilikoje pagiedojo, sveikinimo ir padėkos žodį susirinkusiesiems tarė ir atminimo dovanėles įteikė Žemaičių Kalvarijos

Seminaras savanoriams

Lapkričio 11 d. Lazdijų Šv. Onos parapijoje prasidėjo Vilkaviškio vyskupijos Caritas organizuojami mokymai „Tvirtas žingsnis link savanorystės“ Caritas savanoriams ir aktyviems parapijos bendruomenės nariams ugdyti. Pirmąjį seminarą „Ką reiškia būti kataliku šiandien?“ vedė Marijampolės dekanato Bagotosios Šv. Antano Paduviečio parapijos klebonas kun. Juozas Fakėjavas ir Bagotosios parapijos tikybos mokytoja, psichologė Asta Gudynienė. Dalyviai, kurių susirinko per 20, buvo kviečiami širdimi išgirsti atsakymą, ką reiškia būti kataliku šiandien kiekvienam asmeniškai. Seminaras vestas dialogo forma. Asta Gudynienė kun. Juozui Fakėjavui uždavė klausimus, kurie yra aktualūs kiekvienam tikinčiajam: „Gyvename valstybėje, kurioje aštuoni iš dešimties save pristato katalikais. Netgi įvertinus emigravusiųjų skaičių, apie 2 mln. žmonių yra katalikai, kurie seka Kristumi. Kunige, tai apie kokius ekonominius ar politinius sunkumus Lietuvoje mes galime kalbėti, kai toks didelis skaičius žmonių stengiasi paliudyti meilę savo artimui ir kaip jie karštai seka Kristų?“ Atsakydamas į užduotą klausimą, kunigas dalijosi mintimis, jog dažnai žiojėja tarpekis tarp to, kuo žmogus save įvardija, ir jo gyvenimo. Dauguma, kurie save laiko katalikais, mano, jog tai yra tik iš tėvų paveldėta tradicija, su Kristaus sekimu visa tai yra mažai susiję. Lietuvoje klesti būrimo salonai, žmonės godžiai skaito ir tiki absurdiškiausiais horoskopais, veikia daug grupių, kurios moko rytietiško dvasingumo. Juk ir žaltys melavo levai apie galimybę tapti tokiais kaip Dievas. Jis provokavo sukilti prieš esą laisvai gyventi draudžiantį Kūrėją. Panašu, jog daugumą Lietuvos katalikų tenkintų „korektiško“ Dievo, kuris nesikiša į tai, kas vyksta širdyje, samprata. Kol Dievas lieka „korektiškas“, galima būti katalikais, porą kartų per metus nueiti į pamaldas, pakrikštyti vaikus, tuoktis bažnyčioje. Tačiau, jei kunigas primena tokiam žmogui apie tikrąsias kataliko pareigas, dažniausiai būna paprašytas nesikišti. -vcci-

Keliais žodžiais

Kazlų Rūda. Lapkričio 21 d. Švč. Jėzaus Širdies bažnyčioje sumos šv. Mišių metu paminėtas Agotos Julės Plytnikaitės SJE vienuolinių įžadų 25 metų jubiliejus. Šv. Mišias aukojo kun. Vidmantas Striokas. Jų metu ses. Julė Agota, švėsdama vienuolinio gyvenimo 25 metų sukaktį ir dėkodama Dievui už pašaukimo malonę, atnaujino skais-tumo, neturto ir paklusnumo įžadus. Kunigas suteikė iškilmingą palaimini-mą. Šventėje dalyvavo Eucharistinio Jėzaus kongregacijos seserys, jų gene-ralinė vyresnioji ses. Emanuela Linda Ceple SJE. Jubiliatę sveikino parapijos kunigai, charizminio sambūrio narės, parapijiečiai. Kazlų Rūdoje gyvena dvi Eucharistinio Jėzaus seserų kongrega-cijos seserys – Agota Julė Plytnikaitė ir Joana Genovaitė Andrikonytė.

-vf-

Jonava. Jonavos *Caritas* dalyvavo lap-kričio 26–27 d. visoje Lietuvoje vyku-sioje „Maisto banko“ akcijoje. Šv. apašt. Jokūbo parapijos *Caritas* savanoriai dviejose maisto prekių parduotuvėse per dvi dienas surinko 742 vnt. įvairių produktų. Iš jų bus sudaryti maisto pa-ketai, kuriuos per šv. Kalėdas *Caritas* išdalys nuolatinės gyvenamosios vie-tos neturintiems žmonėms, Nakvynės namų gyventojams, Vaikų dienos cen-tro lankytojų šeimoms.

-jpi-

Kaunas. Lapkričio 26 d. Raudondvario parapijos salėje vyko Kauno II deka-nato parapijų kunigų ir *Caritas* vedėjų susirinkimas, skirtas advento akcijai „Gerumas mus vienija“. Jame dalyvavo ir Kauno arkivyskupijos *Caritas* Euro-pos Sąjungos paramos arkivyskupijos žmonėms dalijimo koordinatore Onu-tė Virbašiūtė. Susirinkimo metu išsa-miai aptartas pasirengimas artėjančiai kasmetinei advento gerumo akcijai, iš-dalyti plakatai ir akcijai skirtos žvakelės. Buvo aptarti ir ES labdaros labiausiai nepasiturintiems asmenims 2010 m. maisto produktų dalijimo rezultatai ir ateinančių metų perspektyvos.

-kait-

šventovės rektorius kan. J. Ačas. Gražus šventinis vakaras tęsėsi Žemaičių Kalvarijos parapijos namuose.

-kasab-

Dėl pasauliečių „Avinėlio užtarėjų draugų“ maldos grupių

Romos katalikų bendruomenė „Avinėlio užtarėjai“, kurią sudarė kunigai, ere-mitai ir pasauliečiai, veikusi nuo 1985 metų JAV, Nebraskos valstijoje, Omahoje, 2010 spalio 15 d. vietos arkivyskupo George'o Lucas'o dekretu buvo uždaryta.

Dar 2010 m. žiemą „Avinėlio užtarėjų“ draugijos direktorė Nadine Brown kreipėsi į Omahos arkivyskupą su prašymu leisti draugijai pereiti į trečiąją vysty-mosi pakopą ir tapti vienuolija. Arkivyskupas, norėdamas geriau susipažinti su bendruomenės gyvenimu, dvasingumu ir tvarka, paskyrė vizitatoriumi kun. Ja-mesą Conną, kanonų teisės profesorių iš Romos, kuris keletą mėnesių stebėjo bendruomenės gyvenimą, kalbėjosi su jos nariais, tikrino dokumentus. Vizita-cijos rezultatai parodė bendruomenės trūkumus vadovavimo, vidaus tvarkos, finansų bei turto tvarkymo srityse, todėl Omahos arkivyskupas, atsižvelgdamas ir į daugumos eremitų pageidavimus, pasiūlė bendruomenės vadovybei įvesti permainas. Buvo paskirti nauji vadovai, tačiau, jiems pradėjus draugijos per-tvarkymo veiksmus, draugijos civilinės tarybos nariai ir Nadine Brown nesuti-ko su jais bendradarbiauti ir sutvarkyti bendruomenės gyvenimą pagal Bažny-čios mokymą bei Kanonų teisės kodeksą. Dėl to arkivyskupas draugiją uždarė ir bendruomenę panaikino. 56 buvę vienuoliai, tarp jų visi 6 bendruomenės kuni-gai, arkivyskupo rūpesčiu buvo laikinai apgyvendinti arkivyskupijos patalpose leidžiant tęsti užtarimo maldos charizmos praktikavimą ir įsteigti naują vienuo-liją. Buvusiai bendruomenei priklausiusių pasauliečių maldos grupėms nelei-džiama naudotis Nadine Brown knygomis ir „Avinėlio užtarėjų“ bendruome-nės parengtomis maldingumo ugdymo programomis, tačiau raginama ir toliau tęsti maldos susirinkimus, juose naudotis Šventuoju Raštu, Bažnyčios susirin-kimų dokumentais, Šventojo Tėvo enciklikomis, Katalikų Bažnyčios katekizmu bei melstis už ganytojus, Bažnyčios reikmes, Šventojo Tėvo intencijomis.

Lietuvoje veikė per 30 „Avinėlio užtarėjų draugų“ maldos grupių. 2010 m. lapkričio 20 d. Šiauliuose įvykusio buvusių „Avinėlio užtarėjų draugų“ mal-dos grupių narių susirinkimo metu, dalyvaujant Šiaulių vyskupui E. Bartuliui, susirinkimo dalyviai buvo supažindinti su arkivyskupo George'o Lucas'o de-kretu, taip pat tartasi dėl tolesnės maldos grupių veiklos pobūdžio. Vyskupas E. Bartulis išdėstė Lietuvos vyskupų poziciją: maldos grupės turėtų tęsti maldos susirinkimus, tačiau juose nesinaudoti Nadine Brown knygomis ir „Avinėlio užtarėjų“ bendruomenės parengtomis ugdymo programomis, nors asmeniškai jas skaityti nėra draudžiama. Pritariant Omahos arkivyskupo potvarkiui, maldos grupės nesivadins „Avinėlio užtarėjų draugų“ vardu, susirinkimuo-se vadovausis Katalikų Bažnyčios katekizmu, Bažnyčios tėvų raštais, Bažny-čios susirinkimų dokumentais, Šventojo Tėvo enciklikomis. Šiaulių vyskupas E. Bartulis paragino maldos grupes melstis už ganytojus, Bažnyčios reikmes, Šventojo Tėvo intencijomis, aktyviau įsitraukti į parapijų pastoracinį gyvenimą, vengti uždaro ir savo veiklą derinti su vietos vyskupu ar parapijos klebonu. Atsižvelgiant į tai, jog „Avinėlio užtarėjų“ bendruomenė buvo panaikinta ne dėl doktrinos pažeidimo ar charizmos klaidingumo, puoselėtina viltis, kad šis skausmingas taps gera paskata stiprinant maldos grupių narių dvasinį gyvenimą vadovaujantis Bažnyčios mokymu ir tobulinant užtarimo maldos praktiką. Pasak apaštalo Pauliaus: „Be to, žinome, kad viskas išeina į gera mylintiems Dievą, būtent jo valia pašauktiesiems“ (*Rom 8, 28*).

-rp-

KALĖDŲ SLĖPINYS

Kristaus Gimimas

Iz 62, 11–12; Tit 3, 4–7; Lk 2, 15–20;

Iz 52, 7–10; Žyd 1, 1–6; Jn 1, 1–18

Šventojo Rašto Pradžios knygoje skaitome: „Pradžioje Dievas sukūrė dangų ir žemę.“ Jono evangelija taip pat prasideda nuo „Pradžios“. Dievas atsiuntė savo Žodį ir kalba nebe pranašų paraginimais ar per stulbinančių angelų tarpininkavimą. Dievas apsigyveno tarp mūsų, jis pasirinko prabilti tiesiogiai į žmogų, gyvenantį šiame pasaulyje.

Kalėdų malonė yra ypatinga antgamtinė tyla, kurioje galime pajusti Dievo buvimą tarp mūsų. Tai malonės metas, tyla, leidžianti klausytis ir išgirsti Jėzų Kristų, kuris yra Žodis. Dievas tapo vienu iš mūsų, kad mes galėtume būti panašūs į jį. Tai yra įsikūnijimo džiaugsmas, bet drauge ir užduotis. Dievas reikalauja, kad mylėtume taip, kaip jis. Jono evangelijoje rašoma, jog tie, kurie priima Kristų, įgyja galią tapti Dievo vaikais. Dievo meilė yra reikli. Jis nužengė į pasaulį, kad kiekvienam žmogui pasiūlytų atpirkimo galimybę ir parodytų Dangaus karalystę. Jėzaus pasiaukojančios meilės pavyzdys nurodo didįjį įsakymą mylėti Dievą ir artimą. Pranašų žadėtąjį Emanuelį vadiname įvairiais vardais: Mesiju, Taikos Kunigaikščiu, Karalių Karaliumi. Šiandien tyloje suklupe prie prakartėlės jį atpažįstame kaip Kūdikį. Žvelgdami į Betliejaus Kūdikį, mokomės suprasti jo žodžius Evangelijoje: „Kas pasidarys mažas kaip šis vaikelis, tas bus didžiausias Dangaus karalystėje“ (plg. *Mt 18, 4; 19, 14*).

Mūsų kasdienybėje įsitvirtinę nuostabūs technologiniai pasiekimai, leidžiantys akimirksniu pasiekti tolimus kraštus ir neaprepiamus informacijos klodus, deja, drauge gerokai pakirpo mūsų vaizduotės sparnus ir sumenkino gebėjimą stebėtis. Praradę galią stebėtis Dievo sukurtu pasauliu, ilgainiui pamirštume ir kokia mūsų gyvenimo prasmė ir tikslas. Vis dėlto šiandien pakeliame savo žvilgsnį nuo ekranų į dangų ir su nuostaba leidžiamės vedami tikėjimo žvaigždės. Nemokėdami įvardyti žodžiais, pagarbiai nusilenkiame slėpiniui. Mėnulyje išsilaipinęs amerikiečių astronautas Neilas Armstrongas pasakė: „Ne tiek svarbu, kad žmogus nužengė į Mėnulį; svarbiau tai, jog Dievas vaikščiojo Žemėje.“

Tikėjimo tiesas krikščionys vadina slėpiniais. Slėpinys yra Jėzaus prisikėlimas iš numirusiųjų, bet ne menkesnę nuostabą kelia Dievo įsikūnijimas. Dieviškasis Asmuo priėmė žmogaus kūną ir tapo į mus panašus

viskuo, išskyrus nuodėmę. Jokia technologinė pažanga nei informacijos gausa negali atsakyti į šį klausimą. Kalėdas vadiname slėpiniu todėl, kad Jėzaus Kristaus gimimas nepanašus į nieką kitą šiame pasaulyje. Slėpinys lieka nebylus abejingiems pašaliniams stebėtojams. Jis atsiveria tiems, kurie artinasi su tikėjimu ir meile.

Kristui gimus Betliejuje, mažai kas apie tai žinojo. Ten buvo Marija ir Juozapas, taip pat iš laukų subėgę piemenys, šį slėpinį įvykį stebėjo angelai. Kristui mirštant ant kryžiaus, iš beasmenės stebėtojų minios Evangelija išskiria nedaugelį: ten buvo jo motina, dar kelios moterys ir mylimasis mokinys. Gulinčio ēdžiose Kūdikio Jėzaus kūnelis glaudėsi prie medžio. Po trijų dešimtmečių jo iškankintas kūnas glausis prie kryžiaus medžio. Įsikūnijimo slėpinys apima ne tik pasigėrėjimą ir džiaugsmą, bet taip pat skausmą ir kančią.

Įsikūnijimas yra įsipareigojimas mylėti iki mirties. Krikščionys – prakartėlės ir kryžiaus vaikai. Mes džiūgaujame švęsdami džiaugsmingus gyvenimo įvykius, tačiau drauge savo Mokytojo pavyzdžiu nesišaliname nuo kryžiaus. Jei nusivylę norėtume palikti savo gyvenimo kryžių, neišgelbėtume savo gyvybės, bet prarastume ją (*Mk 8, 35*). Niekuomet nesuvoksime tikros gyvenimo prasmės, kol įsipareigojimu nedovanosime jo kitiems. Kristus parodė savo atsidavimą įsikūnydamas ir priimdamas mirtį ant kryžiaus. Abu šie slėpiniai glaudžiai susiję ir grindžiami meile. Panašiai Santuokos ar Kunigystės šventimų sakramentu viešai išreiškiamas pasiryžimas iki mirties išgyventi meilės slėpinį. Įsikūnydamas Jėzus drauge priima mirties tikrovę, kurią įveikia prisikėlimu.

Evangelija keliomis detalėmis vaizduoja Viešpaties gimimą. Jis gimė Betliejuje: išvertus tai reiškia Duonos namai. Čia gimsta Jėzus, kuris yra gyvenimo Duona. Svarbiau už Jėzaus gimimo detales yra suvokti, kodėl Dievas tapo žmogumi. Šventajame Rašte randame vienintelę Kristaus gimimo priežastį – išvaduoti mus iš nuodėmių ir nuvesti į amžinąjį gyvenimą. Piemenims angelas apreiškė gimusį Išganytoją – Viešpatį Mesiją. Bažnyčia Kalėdų iškilmėms parinko šiuos šventuosius tekstus pabrėždama, kad kūdikiu gimęs Kristus yra nuo amžių lauktasis pasaulio Išganytojas. Kalėdos yra piligrimystė į Betliejų – Duonos namus. Ši piligrimystė naujai nušviečia ir duoda prasmę mūsų gyvenimui, kuris yra mūsų kelionė pas Tėvą. Jei tai priimsime, iš Kalėdų slėpinio kylanti šviesa nušvies visą mūsų gyvenimą. Pasirodžiusi išganingoji Dievo malonė moko, kad „atsakę bedievystės ir pasaulio aistrų, santūriai, teisingai ir maldingai gyventume šiame pasaulyje“ (*Tit 2, 11*).

TĖVAI IR VAIKAI

Šventoji Šeima (A)

Sir 3, 2–6. 12–14; Kol 3, 12–21; Mt 2, 13–15. 19–23

Išėjimo knygoje aprašomas Dievo įsakymų apreiškimas (*Iš 20*). Pirmiausia išrinktajai tautai įsakoma garbinti vienintelį Dievą ir mylėti jį labiau už viską. Ketvirtuoju įsakymu liepiama gerbti tėvus, kurie suteikė mums gyvybę. Šis įsakymas priklauso antrajai Dekalogo daliai, kurioje nusakomas mūsų santykis su kitais žmonėmis. Reikšminga, kad šioje įsakymų grupėje pirmiausia minima pagarba tėvams. Mūsų tėvai yra tarsi grandis ilgoje sekoje, per kurią paveldime Abraomui duotus pažadus ir palaiminimus (*Iš 17, 6*). Šioje įpėdinystės sekoje svarbu ne tik gyvybės perdavimas, bet ir tikėjimo tradicijos tęstinumas.

Siracido knygos skaitinyje pabrėžiama, jog būtent Dievas įkvepia pagarbą tėvams, jis laimina vaikus, kurie gerbia savo tėvus. Gerbiantiems savo tėvus žadamas ilgas amžius. Dar nuostabiau yra tai, kad per pagarbą gimdytojams žadamas nuodėmių atleidimo lobis. Kai suaugę vaikai rūpinasi savo nusenusiais tėvais, jie gali iš naujo su dėkingumu išgyventi tai, ką patys gavo iš tėvų, kai jie buvo maitinami, maudomi, rengiami. Anuometinė priklausomybė dabar reiškiasi kita kryptimi. Katalikų Bažnyčios katekizme išsamiai paaiškinamas ketvirtasis Dievo įsakymas, pagarbą tėvams siejant su kitais autoritetu grindžiamais santykiais, laiduojančiais visuomenės gerovę (plg. *KBK 2198*). Rūpinimasis pasenusiais tėvais, kurių fizinės ir neretai psichinės galios yra susilpnėjusios, pareikalauja daug kantrybės. Šventasis Paulius antrajame šios dienos skaitinyje mums pataria visa apjuosti tobulumo raiščiu – meile (*Kol 3, 14*). Jėzus nuo kryžiaus patiki savo motiną mylimajam mokiniui, kuris trejus metus buvo ugdomas Jėzaus žodžiu. Dabar jam patikima rūpintis moterimi, kuri pagimdė pasauliui įsikūnijusį Žodį. Panašiai ir mes buvusių vaikišką priklausomybę mokykimės paversti kitokia priklausomybe – iš meilės kylančiu įsipareigojimu.

Visi esame savo tėvų vaikai. Amžius neatima privilegijos būti vaiku. Ir tie, kurie neturi vaikų fizine prasme, gali išgyventi dvasinę tėvystę ar motinystę. Per Paskutinę vakarienę Jėzus duoda apaštalams naują įsakymą – mylėti vienas kitą (*Jn 13, 34*). Duodamas šį paliepiamą, Jėzus vadina apaštalus „vaikeliais“ (*Jn 13, 33*). Priskėlęs iš numirusių ir pasirodęs apaštalams ant ežero kranto, jis vėl kreipiasi į juos: „Vaikeliai“ (*Jn 21, 5*). Po priskėlimo Šventosios Dvasios galia apaštalai ėmė drąsiai skelbti Evangeliją. Jie atidavė savo gyvybę kaip kanki-

niai. Nepaisant to, apaštalai išlieka vaikais. Laiške romiečiams šventasis Paulius vadina Dievo vaikais tuos, kurie vadovaujasi Dievo Dvasia (*Rom 8, 16*). Kadangi esame vaikai, esame drauge įpėdiniai. Tačiau turime su dėkingumu suvokti, kad įpėdinystės ir amžinybės dovanos kaina yra Kristaus kančia (*Rom 8, 17*).

Šventoji Šeima keliauja saugojama vyriško šventojo Juozapo apdairumo. Jo autoritetas tarpinis: jis priima Dievo paliepiamus ir perteikia savo šeimos nariams. Tai autoritetas ir valdžia, grindžiama meile. Dievas patikėjo jam savo Sūnų ir jo Motiną, kad būtų jų žemiškuoju globėju. Dievas jį mokė ir davė patarimus sunkiose situacijose. Kalbėjo per sapnus, apsaugodamas nuo gresiančių pavojų. Šventosios Šeimos tremtis primena mūsų tautos ir pasaulio tremtinių istorijas, taip pat šių dienų migracijos iššūkius šeimoms.

Juozapas ir Marija negirdėjo apaštalo Pauliaus pamokymų sutuoktiniams iš Laiško kolosiečiams, tačiau tobulai įgyvendino juos. Pauliaus pamokymai turi prasmę suvokiant visą Dievo žodžio turtingumą. Nedera jų taikyti ieškant supaprastintų atsakymų. Pauliaus pamokymą, kad moterys paklustų vyrams, reikia suvokti ne izoliuotai, bet turint omenyje vyrams keliamą reikalavimą mylėti savo žmonas. Nedera Dievo žodžiu svaidytis kaltinant kitus.

Evangelistas Matas, pasakodamas apie Šventosios Šeimos buvimą Egipte, cituoja Senojo Testamento pranašą Ozėją: „Iš Egipto pašaukiau savo Sūnų“ (*Oz 11, 1*). Tai Izraelio tautos įvaizdis, ją Dievas pašaukia iš Egipto į Šventąją Žemę. Dabar šis Dievo kvietimas skiriamas jo mylimajam Sūnui. Egiptas yra ne kartą buvusi tremties žemė. Mozė grįžta į Egiptą išlaisvinti Dievo tautos iš vergijos. Juozapo globojamas Jėzus iš Egipto grįžta į Izraelį irgi išlaisvinti Dievo tautos – jo išganymo darbas apima visą žmoniją. Savo asmeniniu gyvenimu jis atkartoja Dievo tautos istoriją. Kiekvienas žmogus kviečiamas išeiti iš savo šeimos aplinkos ir imtis pasaulyje Dievo darbo.

Evangelijos pasakojimo dviejose dalyse Kūdikiui taikomas vis kitas titulas. Pirmiausia jis pavadinamas Dievo Sūnumi, vėliau vadinamas Nazariečiu. Apaštalių darbuose skaitome, kad krikščionis jų priešininkai vadino nazariečių atskala (*Apd 24, 5*). Nazaretas buvo nežinoma vietovė. Ji niekuomet neminima Senajame Testamente. Čia galime įžvelgti Jėzui tenkantį paniekinimą, lydintį jį nuo pat žemiškojo kelio pradžios. Ir mūsų dienomis gyvenimas šeimoje neatskiriamas nuo Nazareto patirties.

Popiežius Benediktas XVI

Posinodinis apaštališkasis paraginimas **Verbum Domini**

vyskupams, kunigams, pašvęstiesiems asmenims ir pasauliečiams apie Dievo žodį Bažnyčios gyvenime ir misijoje

(Tęsinys. Pradžia Nr. 22)

ŽMOGAUS ATSAKAS KALBANČIAM DIEVUI

Pašauktas sudaryti sandorą su Dievu

22. Pabrėždami žodžio daugialypiškumą, galėjome kontempliuoti daugybę būdų, kuriais Dievas kalba ir eina pasitikti žmogaus, leisdamasis būti pažintas per dialogą. Žinoma, kaip patvirtino Sinodo tėvai, „dialogas, kai kalbama apie Apreiškimą, apima žmogui skirto Dievo žodžio primatą“ (71). Sandoros slėpiniu išreiškiamas santykis tarp Dievo, pašaukiančio per savo žodį, ir atsiliepančio žmogaus, aiškiai suvokiančio, jog tai nėra dviejų lygiaverčių partnerių susitikimas. Tai, ką vadiname Senąja ir Naująja Sandora, yra ne dviejų lygių šalių susitarimas, bet gryna Dievo dovana. Šia savo meilės dovana įveikdamas bet kokį atstumą, jis mus iš tikro padaro savo „partneriais“ ir per tai įgyvendina jungtvinį Kristaus ir Bažnyčios meilės slėpinį. Šioje perspektyvoje kiekvienas žmogus išnyra kaip žodžio adresatas: jis užkalbinamas ir paraginamas laisvu atsaku į šį dialogą įsitraukti. Taip Dievas kiekvieną iš mūsų įgalina *išgirsti* dieviškąjį žodį ir į jį *atsiliepti*. Žmogus buvo sukurtas Žodyje ir jame gyvena; šiam dialogui neatsiverdamas, jis negali savęs suprasti. Dievo žodis atskleidžia mūsų gyvenimo sūniškąją ir santykiškąją prigimtį. Mes iš tikro iš malonės esame pašaukti supanašėti su Kristumi, Tėvo Sūnumi, ir būti jame perkeisti.

Dievas girdi žmogų ir atsako į jo klausimus

23. Kalbėdamiesi su Dievu suprantame, kas esame, ir atrandame atsakymą į giliausius klausimus, glūdinčius mūsų širdyje. Dievo žodis nepriešpriešina savęs žmogui, neslopina jo autentiškų troškimų, bet apvalydamas ir atbaigdamas juos dargi nuskaidrina. Mūsų laikais labai svarbu suvokti, kad *tik Dievas atsako į troškimus, gyvus kiekvieno žmogaus širdyje!* Mūsų laikais, deja, pirmiausia Vakaruose, paplito įsivaizdavimas, kad Dievas su žmogaus gyvenimu ir problemomis neturi nieko bendra, kad jo artumas netgi gali kelti grėsmę žmogaus nepriklausomybei. Iš tiesų visa išganymo tvarka mums rodo, kad Dievas kalba ir į istoriją kišasi žmo-

gaus ir jo visapusiško išganymo naudai. Todėl pastoracijos lygmeniu esmingai svarbu perteikti Dievo žodį kaip gebantį atsiliepti į mūsų problemas. Kaip tik Jėzus pasirodo kaip tas, kuris atėjo, kad apščiau turėtume gyvenimo (plg. *Jn* 10, 10). Todėl būtina daryti viską, kad parodytume Dievo žodį kaip atvirą jo problemoms, atsakančią į jo klausimus, išplečiantį jo vertybinį horizontą ir sykiu patenkinantį jo asmeninius siekius. Bažnyčios pastoracija turėtų parodyti, kad Dievas mato žmogaus poreikius ir girdi jo šauksmus. Šv. Bonaventūra savo *Breviloquium* sako: „Šventojo Rašto vaisius yra ne kokia nors laimė, bet net amžinosios laimės pilnatvė. Juk Šventasis Raštas yra knyga, kurioje surašyti amžinojo gyvenimo žodžiai, kad ne tik tikėtume, bet ir turėtume amžinąjį gyvenimą, kuriame regėtume, mylėtume ir būtų išpildyti visi mūsų troškimai“ (72).

Kalbėtis su Dievu per jo žodžius

24. Dieviškasis žodis kiekvieną iš mūsų įtraukia į pokalbį su Viešpačiu: Dievas, kuris kalba, moko mus, kaip turėtume su juo kalbėti. Nejučia galvon ateina Psalmynas, čia jis mums pateikia žodžius, kuriais galėtume į jį kreiptis, aptarti su juo savo gyvenimą, taip patį gyvenimą paversdami judėjimu Dievo link (73). Psalmėse aptinkame išsąjaušimą, kuriuos žmogus gali patirti savo gyvenime ir išmintingai kreipti į Dievą: džiaugsmą ir skausmą, sielvartą ir viltį, baimę ir drebulį – čia visi išsakyti. Šalia psalmių mintys krypta ir į daugybę kitų Šventojo Rašto vietų, kur žmogaus grėžimasis į Dievą nusakomas kaip užtarimo malda (plg. *Iš* 33, 12–16), džiaugsmo dėl pergalės giesmė (plg. *Iš* 15) ar skundas dėl užkrautos misijos (plg. *Jer* 20, 7–18). Taip žmogaus Dievui adresuojamas žodis pats tampa Dievo žodžiu, patvirtindamas viso krikščioniškojo Apreiškimo dialogiškumą (74), o visa žmogaus egzistencija – dialogu su Dievu, kuris kalba ir klauso, pašaukia ir išjudina mūsų gyvenimą. Dievo žodis čia apreiškia, kad visas žmogaus gyvenimas pavaldus dieviškajam pašaukimui (75).

Dievo žodis ir tikėjimas

25. „Apreiškiančiam Dievui privalomas tikėjimo klusnumas (*Rom* 16, 26; plg. *Rom* 1, 5; 2 *Kor* 10, 5–6), kuriuo žmogus laisvai atiduoda visą save, protu ir valia visiškai paklusdamas atsiskleidžiančiam Dievui ir noromis pritardamas jo Apreiškimui“ (76). Šiais dogminės konstitucijos *Dei Verbum* žodžiais taikliai išreiškiamas žmogaus laikysena Dievo atžvilgiu. *Tikrasis žmogaus atsakas jam kalbančiam Dievui yra tikėjimas.* Iš to tampa aišku, jog „žmogus, kad priimtų Apreiškimą, turi atverti savo protą ir širdį Šventosios Dvasios, leidžiančios suprasti jam Šventajame Rašte esantį Dievo žodį, veikimui“ (77). Iš tikrųjų būtent Dievo žodžio skelbimas pažadina tikė-

jimą, per kurį nuoširdžiai pritariame mums apreikštai tiesai ir visą save patikime Kristui. „Taigi tikėjimas iš klausymo, klausymas – kai skelbiamas Kristaus žodis“ (Rom 10, 17). Ši glaudų ryšį tarp Dievo žodžio ir tikėjimo, atbaigiamo susitikimu su Kristumi, vis aiškiau rodo visa išganyimo istorija. Per Kristų tikėjimas įgyja susitikimo su asmeniu, kuriam patikimas savas gyvenimas, formą. Kristus Jėzus šiandien yra pasilikęs istorijoje, savo Kūne – Bažnyčioje. Todėl mūsų tikėjimo aktas yra asmeninis ir kartu bažnytinis.

Nuodėmė kaip Dievo žodžio nesiklausymas

26. Dievo žodis neišvengiamai atskleidžia ir žmogui duotą dramatišką galimybę nusigręžti nuo šio sandoros su Dievu dialogo, kuriam esame sukurti. Dieviškasis žodis aikštėn iškelia ir žmogaus širdyje gyvenančią nuodėmę. Ir Senajame, ir Naujajame Testamente labai dažnai nuodėmė nusakoma kaip *Dievo žodžio nesiklausymas*, kaip *Sandoros sulaužymas* ir užsisklendimas nuo Dievo, kviečiančio į bendrystę su juo (78). Šventasis Raštas mums rodo, kad žmogaus nuodėmė iš esmės yra neklusnumas ir „nesiklausymas“. Šią nuodėmę iki pagrindų demaskuoja kaip tik radikalus Kristaus klusnumas iki mirties ant kryžiaus (plg. *Fil 2, 8*). Jo klusnumu tarp Dievo ir žmogaus sudaroma Naujoji Sandora ir mums dovanojama sutaikinimo galimybė. Juk Jėzus Tėvo buvo atsiųstas kaip permaldavimo auka už mūsų ir viso pasaulio nuodėmes (plg. *1 Jn 2, 2; 4, 10; Žyd 7, 27*). Tad mums gailėtingai siūloma atpirkimo galimybė ir naujo gyvenimo Kristuje pradžia. Todėl svarbu tikinčiuosius mokyti pažinti, kad nuodėmės šaknys – Viešpaties žodžio nesiklausymas, ir Jėzuje, Dievo Žodyje, priimti išganymui mus atveriantį atleidimą.

Marija – Mater Dei Verbi ir Mater fidei

27. Sinodo tėvai pareiškė, kad 12-ajai asamblėjai rūpėjo „atnaujinti Bažnyčios tikėjimą Dievo žodžiu“. Todėl turime žvelgti ten, kur Dievo žodis ir tikėjimas tobulai susitiko, – į Mergelę Mariją, „kuri savuoju *taip* Sandoros Žodžiui ir savo misijai tobulai įgyvendina dieviškąjį žmonijos pašaukimą“ (79). Per Žodį sukurtos žmogiškosios tikrovės tobulas pavidalas yra klusnus Marijos tikėjimas. Nuo Apreiškimo iki Sekminių ji mums rodo si kaip moteris, visą save atidavusi Dievo valiai. Ji yra Nekaltasis Prasiidėjimas, Dievo „malonėmis apdovanojoti“ (plg. *Lk 1, 28*), besąlygiškai nusilenkianti Dievo žodžiui (plg. *Lk 1, 38*). Klusnus tikėjimas ženklina visas jos gyvenimo akimirkas Dievo iniciatyvos akivaizdoje. Kaip įsiklausanti Mergelė, ji gyvena visiškoje santarvėje su Dievo žodžiu; įvykius, susijusius su jos Sūnumi, ji sergi savo širdyje, dėliodama juos tarsi į vieną mozaiką (plg. *Lk 2, 19. 51*) (80).

Mūsų laikais tikinčiuosius būtina mokyti geriau suvokti ryšį tarp Marijos iš Nazareto ir tikėjimo kupino įsiklausymo į Dievo žodį. Taip pat raginu žinovus pagilinti *mariologijos ir Žodžio teologijos* santykį. Tai gali duoti daug naudos ir dvasiniam gyvenimui, ir teologinėms bei biblinėms studijoms. Juk tai, ką tikėjimo supratimas sako apie Mariją, priklauso pačiai krikščioniškosios tiesos šerdžiai. Iš tiesų, Žodžio įsikūnijimas neišvaiduojamas be šios jaunos moters, savo pritariamu esmingai prisidėjusios prie Amžinojo įžengimo į laiką, laisvės. Ji yra Bažnyčios, besiklausančios Dievo žodžio, tampančio joje kūnu, pavidalas. Marija taip pat yra atvirumo Dievui ir artimui simbolis, yra veiklusis įsavinantis, asimiliuojantis klausymasis, per kurį žodis virsta gyvenimo forma.

28. Norėčiau atkreipti dėmesį į Marijos gerą Dievo žodžio pažinimą. Tai ypač ryškiai atspindi *Magnificat*. Čia tam tikra prasme matyti, kaip ji su Dievo žodžiu tapatinasi, į jį įžengia; šioje nuostabioje tikėjimo giesmėje Mergelė aukština Viešpatį jo paties žodžiais: „Tas *Magnificat* – tarsi, taip sakant, jos sielos atvaizdas – aiškiai nuaustas iš Šventojo Rašto siūlų, Dievo žodžio siūlų. Taip aikštėn iškyla, kad Dievo žodis jai tikrai yra tartum namai, iš kurių ji natūraliai išseina ir į kuriuos vėl pareina. Ji kalba ir mąsto Dievo žodžiu; Dievo žodis tampa jos žodžiu, ir jos žodis kyla iš Dievo žodžio. Be to, matyti, kad jos mintys atitinka Dievo mintis, kad jos valia ir Dievo valia vieningos. Giliai perskverbta Dievo žodžio, ji galėjo tapti įsikūnijusio Žodžio motina“ (81).

Rėmimasis Dievo Motina mums, be to, parodo, kad Dievo veikimas pasaulyje visada apima mūsų laisvę, nes tikint Dievo žodis mus keičia. Nė mūsų apaštališkoji ir pastoracinė veikla nebus veiksminga, jei iš Marijos neišmoksime leisti, kad mus formuotų Dievo žodis: „Trokštant šiandien konkrečiai pakeisti Bažnyčios santykio su Dievo žodžiu paradigmą tiek maldingo klausymosi nuostatos, tiek dosnaus išpareigojimo misijai bei skelbimui lygmeniu, esmingai svarbus pamaldus ir meilės kupinas dėmesys Marijai kaip Bažnyčios tikėjimo pavyzdžiui ir provaizdžiui“ (82).

Kontempliuodami Dievo Motinos iki pagrindų Dievo žodžio paženklinatą egzistenciją, atrandame, kad ir mes esame pašaukti įžengti į tikėjimo slėpinį, per kurį mūsų gyvenime apsigyvena Kristus. Kiekvienas tikintis krikščionis, pasak šv. Ambraziejaus, tam tikra prasme savyje pradeda ir pagimdo Dievo Žodį: kūną jam suteikia tik Kristaus motina, tačiau tikėjimo lygmeniu Kristus yra visų vaisius (83). Todėl tai, kas nutiko Marijai, gali kiekvienam iš mūsų kasdien vėl nutikti klausantis Dievo žodžio ir švenčiant sakramentus.

ŠVENTOJO RAŠTO AIŠKINIMAS BAŽNYČIOJE

Bažnyčia kaip pirminė Biblijos aiškinimo vieta

29. Kita plati, per Sinodą išnirusi tema, į kurią norėčiau atkreipti dėmesį, yra *Šventojo Rašto aiškinimas Bažnyčioje*. Kaip tik vidinis žodžio ir tikėjimo ryšys parodo, kad autentiška Biblijos hermeneutika galima tik aplinkoje bažnytinio tikėjimo, kurio paradigma yra Marijos „taip“. Šv. Bonaventūra teigia, kad be tikėjimo nėra kitos prieigos prie Šventojo Rašto: „Tai yra Jėzaus Kristaus pažinimas, iš kurio kaip iš šaltinio išplaukia viso Šventojo Rašto patikimumas ir supratimas. Niekas negali jo pažinti netikėdamas į Kristų, kuris yra viso Šventojo Rašto šviesa, vartai ir pagrindas“ (84). O šv. Tomas Akvinietis, nurodydamas į Augustiną, pabrėžtinai sako: „Žudo ir Evangelijos raidė, jei stinga gydančios vidinės tikėjimo malonės“ (85).

Tai mums primena pamatinį biblinės hermeneutikos kriterijų: *pirminė Rašto aiškinimo vieta yra Bažnyčios gyvenimas*. Sąsaja su Bažnyčia yra ne išorinis kriterijus, kuriam turi nusilenkti egzegetai, bet tai, ko reikalauja pats Raštas, ir būdas, kuriuo jis laiko tėkmėje išsirutuliojo. Juk „Tikėjimo tradicijos buvo gyva aplinka, kurioje vyko literatūrinė Šventojo Rašto autorių veikla. Tai reiškė taip pat dalyvavimą bendruomenių liturginiame gyvenime ir išorinėje veikloje, jų dvasiniame pasaulyje, kultūroje bei istorinio likimo peripetijose. Taigi ir Šventojo Rašto aiškinimas reikalauja iš egzegeto dalyvauti savo laiko tikinčiųjų bendruomenės visame gyvenime ir tikėjime“ (86). Kadangi „Šventasis Raštas yra skaitytinas ir aiškintinas ta pačia Dvasia, kuria buvo parašytas“ (87), egzegetai, teologai ir visa Dievo tauta irgi turi artintis prie jo, kaip prie to, kas jis yra, – Dievo žodžio, perteikiamo mums žmonių žodžiais (plg. *1 Tes 2, 13*). Tai nuolatinė, pačioje Biblijoje glūdinti duotybė: „Jokia Rašto pranašystė negali būti savavališkai aiškinama, nes pranašystė niekuomet nėra atėjusi žmogaus valia, bet Šventosios Dvasios paakinti žmonės kalbėjo Dievo vardu“ (*2 Pt 1, 20–21*). Apskritai būtent Bažnyčios tikėjimu, kaip gražiai sako šv. Augustinas, Biblijoje atpažįstamas Dievo žodis: „Netikėčiau Evangelija, jei tam manęs neakintų Katalikų Bažnyčios tikėjimas“ (88). Autentiškai aiškinti Raštą mus kaip tik įgalina Bažnyčios gyvenimą gaivinanti Šventoji Dvasia. Biblija – Bažnyčios knyga, ir tikrasis jos aiškinimas kyla iš jos imanentiškumo bažnytiniam gyvenimui.

30. Šv. Jeronimas primena, kad Rašto niekada negalime skaityti vieni. Surandame per daug uždarytų durų ir nesunkiai nuslystame į klaidą. Įkvepiant Šventajai Dvasiai, Biblija buvo parašyta Dievo tautos ir Dievo tautai. Tik bendrystėje su Dievo tauta galime kaip

„Mes“ tikrai prasiskverbti iki paties Dievo mums pasakyti norėtos tiesos šerdies (89). Didysis žinovas, kuriam „nepažinti Rašto yra nepažinti Kristaus“ (90), teigia, kad Biblijos aiškinimo bažnytiškumas nėra iš išorės primetamas reikalavimas: ši knyga tikrai yra keliaujančios Dievo tautos balsas, ir, tik persiėmę tos tautos tikėjimu, atrandame teisingą tonaciją, reikalingą Šventajam Raštui suprasti. Vienam kunigui Jeronimas pasakė: „Tvirtai laikykis tau perduoto tradicinio mokymo, kad remdamasis sveiku mokymu galėtum paraginti ir atremti tuos, kurie jam prieštarauja“ (91).

Nuo tikėjimo atsijusios prieitys prie šventojo teksto, gilinantis į teksto struktūras ir formas, tiesa, gali aikštėn iškelti įdomių elementų, tačiau tokie mėginimai neišvengiamai liktų parengiamojo ir struktūriškai neužbaigto pobūdžio. Todėl Popiežiškoji Biblijos komisija, atkartodama visuotinai pripažintą šiuolaikinės hermeneutikos principą, pareiškė: „Biblinio teksto pažinimas prieinamas tik tam, kuris gyvenimiškai artimas dalykams, apie kuriuos kalba tekstas“ (92). Visa tuo pabrėžiamas ryšys tarp dvasinio gyvenimo ir Rašto hermeneutikos. Mat „augant gyvenimui Dvasioje, vis geriau suprantama tikrovė, apie kurią kalbama bibliniame tekste“ (93). Intensyvi autentiška bažnytinė patirtis savaime skatina autentišką tikėjimo supratimą Šventojo Rašto atžvilgiu, ir atvirkščiai, tikėjimo kupinas Rašto skaitymas leidžia augti pačiam bažnytiniam gyvenimui. Atsižvelgdami į tai, galime naujaip suvokti garsų šv. Grigaliaus Didžiojo pasakymą: „Dieviškieji žodžiai auga kartu su tuo, kuris juos skaito“ (94). Tad Dievo žodžio klausymasis ugdo ir didina bažnytinę bendrystę su visais žengiančiais tikėjimo keliu.

„Šventosios teologijos siela“

31. „Todėl šventųjų tekstų studijos tebūna tarsi šventosios teologijos siela“ (95). Šie dogminės konstitucijos *Dei Verbum* žodžiai pastaraisiais metais tapo mums vis labiau artimesni. Galime sakyti, kad po Vatikano II Susirinkimo teologinių ir egzegetinių studijų kontekste jie dažnai cituoti kaip atnaujinto dėmesio Šventajam Raštui simbolis. 12-oji Vyskupų sinodo asamblėja šiuos žinomus žodžius irgi dažnai minėjo nurodydama šventųjų tekstų atžvilgiu egzistuojantį santykį tarp istorinių tyrimų ir tikėjimo hermeneutikos. Šioje perspektyvoje Sinodo tėvai džiugiai pripažino, jog Dievo žodžio Bažnyčioje studijavimas pastaraisiais dešimtmečiais išaugo, ir *nuoširdžiai padėjo gausiems egzegetams ir teologams, savo atsidavimu, pastangomis ir kompetencija esmingai prisidėjusiems ir prisidedantiems prie Rašto gilesnio supratimo, imantis sudėtingų problemų, bibliotyrai keliamų mūsų laiko* (96). *Nuosirdžios padėkos užsitarnavo ir Popiežiškosios Biblijos komisijos nariai, visais*

šiais metais artimai bendradarbiavę su Tikėjimo mokyimo kongregacija ir nuolatos jai profesionaliai padėję nagrinėti ypatingus klausimus, susijusius su Šventojo Rašto studijavimu. Be to, Sinodas jautė poreikį pamąstyti apie dabartinę Biblijos studijų būklę ir jos reikšmę teologijos srityje. Juk nuo vaisingo egzegezės ir teologijos santykio daug priklauso Bažnyčios pastoracinės veiklos veiksmingumas ir tikinčiųjų dvasinis gyvenimas. Todėl man svarbu pratęsti keletą apmąstymų, išnirusių Sinodui gvildenant šią temą.

Biblijotyros plėtojimas ir Bažnyčios Magisteriumas

32. Iš pradžių pripažintina nauda, Bažnyčios gyvenimui suteikta istorinės kritinės egzegezės ir kitų teksto analizės metodų (97). Katalikiškuoju požiūriu į Šventąjį Raštą, dėmesys šiems metodams būtinas ir susijęs su įsikūnijimo realumu: „Ta būtinybė išplaukia iš krikščioniškojo principo, kurį aptinkame *Jn 1, 14: Verbum caro factum est*. Istorinis faktas yra pamatinis krikščioniškojo tikėjimo matmuo. Išganymo istorija ne mitologija, bet tikra istorija ir todėl tirtina rimtais istorinių tyrimų metodais“ (98). Todėl biblijotyra reikalauja tuos tiriamuosius metodus išmanyti ir tinkamai taikyti. Nors toks jautrumas tyrimų srityje intensyviau plėtojosi šiuolaikiniu metu, net jei ne visur tolygiai, sveikoje bažnytinėje tradicijoje visada būta meilės „raidės“ studijoms. Čia tereikia prisiminti vienuoliškąją kultūrą, padėjusią pagrindą Europos kultūrai ir itin besidomėjusią žodžiu. Nuo Dievo troškimo neatsiejama meilė žodžiui visais jo matmenimis: „Kadangi Dievas keliauja pas mus, ir mes keliamume pas jį per Biblijos žodį, būtina išmokti įsiskverbti į kalbos paslaptį, suvokti jos struktūrą bei raiškos būdą. Tad kaip tik dėl Dievo paieškos svarbūs tampa pasaulietiniai mokslai, rodantys mums kelius į kalbą“ (99).

33. Gyvasis Bažnyčios Magisteriumas, kuriam pavesta „autentiškai aiškinti užrašytąjį arba perduotąjį Dievo žodį“ (100), išmintingai ir pusiausvirai padėjo ieškoti būdo, kaip deramai atsiliepti į naujų istorinės analizės metodų įvesdinimą. Galvoje pirmiausia turiu popiežiaus Leono XIII encikliką *Providentissimus Deus* ir popiežiaus Pijaus XII encikliką *Divino afflante Spiritu*. Mano garbingasis pirmtakas popiežius Jonas Paulius II šių dokumentų paskelbimo 100-ųjų ir 50-ųjų metų progomis priminė jų reikšmę egzegezei ir teologijai (101). Popiežiaus Leono XIII indėlis leido apsaugoti katalikiškąją Biblijos aiškinimą nuo racionalizmo puldinėjimo, neužsisklendžiant dvasinėje, nuo istorijos atsietoje prasmėje. Jis neatmetė mokslinės kritikos, bet tik nepasitikėjo „išankstinėmis nuomonėmis, tariamai turinčiomis mokslinį pagrindą, tačiau iš tikrųjų nepasitebimai peržengiančiomis mokslo ribas“ (102). Popie-

žiui Pijui XII, priešingai, rūpėjo vadinamosios mistinės egzegezės sekėjų, atmetančių bet kokią mokslinę prieitį, atakos. Enciklikoje *Divino afflante Spiritu* labai subtiliai vengiama „mokslinės egzegezės“ apologetiniam naudojimui ir „vidiniam naudojimui rezervuoto dvasinio aiškinimo“ dichotomijos. Priešingai, joje kalbama ir apie „metodiškai apibrėžtos žodinės prasmės teologinę reikšmę“, ir apie „dvasinės prasmės nustatymo“ priklausomybę „mokslinės egzegezės sričiai“ (103). Taip abiejuose dokumentuose atmetamas „pertrūkis tarp to, kas žmogiška, ir to, kas dieviška, tarp mokslinio tyrimo ir tikėjimo žvilgsnio, tarp žodinės prasmės ir dvasinės prasmės“ (104). Tokia pusiausvyra vėliau išlaikyta 1993 metų Popiežiškosios Biblijos komisijos dokumente: „Aiškindami katalikų egzegetai turėtų neužmiršti, kad tai, ką jie aiškina, yra *Dievo žodis*. Jų bendroji užduotis nesibaigia atskyrus šaltinius, nustačius formas ar atskleidus literatūrinius metodus. Jų darbo tikslas nebus pasiektas, kol nebus atskleista biblinio teksto kaip su dabartimi susijusio Dievo žodžio prasmė“ (105).

Susirinkimo biblinė hermeneutika: perimtinis nurodymas

34. Šiame horizonte galima geriau įvertinti katalikų egzegezės didžiuosius aiškinimo principus, pateiktus Vatikano II Susirinkimo, pirmiausia dogminėje konstitucijoje *Dei Verbum*. „Dievas Šventajame Rašte kalbėjo žmogišku būdu per žmones. Todėl Šventojo Rašto aiškintojas, norėdamas išvelgti, ką Jis nori mums pasakyti, privalo atidžiai iširti, ką hagiografai iš tikrųjų turėjo omenyje ir ką Dievas norėjo jų žodžiais išreikšti“ (106). Viena vertus, Susirinkimas kaip esminius elementus tam, ką šventieji autoriai turėjo omenyje, suvokti pabrėžia literatūrinių žanrų tyrimus ir kontekstualizaciją. Tačiau, kita vertus, kadangi Raštas aiškintinas ta pačia Dvasia, kuria buvo parašytas, dogminėje konstitucijoje pateikiami trys pagrindiniai kriterijai, padedantys atsižvelgti į dieviškąją Biblijos matmenį: 1) tekstas aiškintinas paisant *viso Rašto vienybę*; šiandien tai vadinama kanonine egzegeze; 2) privalu paisyti *visos Bažnyčios gyvosios tradicijos* ir galiausiai 3) laikytis *tikėjimo analogijos*. „Tiktai išlaikant abu metodologinius lygmenis, istorinį-kritinį ir teologinį, galima kalbėti apie teologinę egzegezę – šią Knygą atitinkančią egzegezę“ (107).

Sinodo tėvai pagrįstai pareiškė, jog šiuolaikinio istorinio-kritinio tyrimo taikymas tikrai davė teigiamų vaisių. Šiandienės akademinės egzegezės lygmuo istorinio-kritinio metodo srityje, įskaitant naujausius pasiekimus, yra aukšto lygio, tačiau būtinos ir atitinkamos bibliinių tekstų teologinio matmens studijos, idant jie būtų vis gičiau suprantami vadovaujantis trimis dogminėje konstitucijoje *Dei Verbum* nurodytais elementais (108).

Dualizmo pavojus ir sekuliarizuota hermeneutika

35. Šiuo atžvilgiu reikia atkreipti dėmesį į didelį dualizmo, šiandien išnyrančio nagrinėjant Šventąjį Raštą, pavojų. Juk išskiriant du prietis prie Biblijos lygmenis, jų jokių būdu nenorima atidalyti, priešpriešinti ar tiesiog palikti egzistuoti vieną šalia kito. Jie prasmingi tik tada, kai juos sieja abipusė priklausomybė. Jų nevaisingas perskyrimas neretai, deja, padaro egzegezę ir teologiją svetimas vieną kitai „net aukščiausiu akademiniu lygmeniu“ (109). Čia norėčiau atkreipti dėmesį į ypač didelį nerimą keliančius padarinius, kurių privalu vengti.

a) Pirma, kai egzegezė apribojama vien pirmuoju lygmeniu, pats Raštas virsta *praeities knyga*: „Iš jos galima išrutulioti moralinių išvadų, sužinoti apie istoriją, tačiau Knyga tekalba apie praeitį, o jos egzegezė nebėra tikrai teologinė, bet virtusi historiografija, istorijos raštija“ (110). Taip apribojus egzegezę, Dievo apsiereikimo per žodį, perduodamą mums gyvojoje Tradicijoje ir Rašte, įvykis tampa visiškai nesuprantamas.

b) Be to, tikėjimo hermeneutikos Rašto atžvilgiu stygius ne tik reiškiasi kaip nebuvimas, jį neišvengiamai pamaino kitas hermeneutikos tipas, pozityvistinė, *supasaulėjusi hermeneutika*, kurios pagrindinis bruožas – įsitikinimas, jog tai, kas dieviška, žmogiškojoje istorijoje nesirodo. Anot tokios hermeneutikos, susidariusius išpūdžiui, kad koks nors elementas yra dieviškas, būtina paaiškinti jį kitu būdu, viską apribojant žmogiškuoju elementu. Todėl pateikiami aiškinimai, neigiantys dieviškųjų elementų istoriškumą (111).

c) Tokia laikysena neišvengiama daro Bažnyčiai žalą, nes verčia abejoti esminiais krikščionybės slėpiniais, kaip antai, Eucharistijos įsteigimu ir Kristaus prisikėlimu, ir jų istorine verte. Taip primetama filosofinė hermeneutika, neigianti dieviškumo įžengimo į istoriją ir buvimo joje galimybę. Kai tokia hermeneutika priimama į teologijos studijas, neišvengiamai prieinama prie smarkaus dualizmo tarp egzegezės, vykdomos pirmuoju lygmeniu, ir teologijos, linkstančios sudvasinti Rašto prasmę ir neatsižvelgiančios į istorinį Apreiškimo pobūdį.

Visa tai gali neigiamai atsiliiepti dvasiniam gyvenimui ir pastoracijai. „Dėl antrojo metodologinio lygmens stygiaus tarp mokslinės egzegezės ir *lectio divina* atsirado gili praraja. Kartais tai netgi trikdo rengiant homilijas“ (112). Be to, atkreiptinas dėmesys ir į tai, kad toks dualizmas sukelia painiavą ir išmuša iš po kojų tvirtą pagrindą net kai kurių klierikų ugdymo kelyje (113). „Kai egzegezė nėra teologija, Raštas negali būti teologijos siela ir, priešingai, kai teologija savo esme nėra

Rašto aiškinimas Bažnyčioje, tokia teologija nebeturi pagrindo“ (114). Todėl būtina vėl ryžtingiau atsigręžti į dogminės konstitucijos *Dei Verbum* nurodymus šiuo požiūriu.

Tikėjimas ir protas artinantis prie Rašto

36. Plačiau suvokti egzegezę ir jos santykį su visa teologija, mano galva, galėtų padėti tai, ką šiuo klausimu enciklikoje *Fides et ratio* parašė popiežius Jonas Paulius II. Jis pareiškė: „Negalima nuvertinti ir pavojaus, kurį kelia mėginimai išvesti Šventojo Rašto tiesą vienintelio metodo dėka, ignoruojant būtinumą visapusiškesnės egzegezės, kuri leistų egzegetui kartu su visa Bažnyčia atskleisti pilnutinę tekstų prasmę. Tyrinėjantys Šventąjį Raštą turėtų nuolatos atminti, kad įvairūs hermeneutiniai metodai remiasi savomis filosofinėmis koncepcijomis, kurias būtina atidžiai įvertinti, prieš pradėdant jas taikyti šventiesiems tekstams“ (115).

Šiais toliaregiškais apmąstymais iškeliama aikštė, kad hermeneutiškai artinantis prie Šventojo Rašto svarbus teisingas tikėjimo ir proto santykis. Juk supasaulėjusi Šventojo Rašto hermeneutika varoma proto, iš pagrindų norinčio užsisklęsti galimybei, kad Dievas įžengia į žmonių gyvenimą ir kalba žmonėms žmogiškais žodžiais. Tad ir šiuo atveju ragintina *išplėsti savojo racionalumo horizontą* (116). Todėl, taikant istorinės analizės metodus, būtina vengti perimti pasitaikančius kriterijus, iš anksto atmetančius Dievo apreiškimą žmonių gyvenime. Abiejų Šventojo Rašto aiškinimo lygmenų vienybė galiausiai reikalauja *tikėjimo ir proto darnos*. Viena vertus, reikalingas tikėjimas, palaikantis tinkamą santykį su teisingu protu ir todėl niekada nenuslystantis į fideizmą, kuris skatina fundamentalistiškai aiškinti Raštą. Antra vertus, reikalingas protas, kuris, tyrinėdamas Biblijoje glūdinčius istorinius elementus, būtų atviras ir iš anksti neatmestų nieko, kas pranoksta jo paties matą. Nuosirdžiai tiesos ir galutinės gyvenimo bei istorijos tiesos ieškančiam žmogui įsikūnijusio Logos religija apskritai turėtų pasirodyti giliai racionaliai.

Žodinė prasmė ir dvasinė prasmė

37. Pasak Sinodo asamblėjos, prie tinkamos Rašto hermeneutikos atgavimo daug prisideda atnaujintas įsiklausymas į Bažnyčios tėvus ir jų egzegetinę prietį (117). Bažnyčios tėvų teologija iš tiesų ir šiandien labai vertinga, nes jos šerdis yra Šventojo Rašto kaip visumos studijavimas. Juk Bažnyčios tėvai pirmiausia ir iš esmės yra „Šventojo Rašto komentuotojai“ (118). Jų pavyzdys „šiuolaikinius egzegetus gali pamokyti tikrai autentiškos prieigos prie Šventojo Rašto ir aiškinimo, nuolat besilaikančio bendrystės su Bažnyčios

patirtimi kriterijaus – Bažnyčios, kuri istorijoje keliauja lydima Šventosios Dvasios“ (119).

Net jei patristikos ir viduramžių tradicija neturėjo filologinių ir istorinių išteklių, prieinamų šiuolaikinei egzegezei, ji vis dėlto išvelgė įvairias Rašto prasmes, pradedant žodine; tai „Rašto žodžiais išreiškiamą ir teisingo teksto aiškinimo taisyklių besilaikančios egzegezės atrandama prasmė“ (120). Tomas Akvinielis, pavyzdžiui, sako: „Visos prasmės [Šventojo Rašto] remiasi žodine“ (121). Tačiau visada privalu neužmiršti, kad Bažnyčios tėvų epochoje ir viduramžiais bet kuri egzegezė, taip pat žodinė, remdavosi tikėjimu ir nebūtinai būdavo skiriama *žodinė prasmė* ir *dvasinė prasmė*. Čia pravartu priminti klasikinių dviejų, kuriuo išreiškiamas įvairių Rašto prasmių santykis:

*„Littera gesta docet, quid creda allegoria,
Moralis quid agas, quo tendas anagogia.*

Žodinė prasmė rodo, kas vyksta, alegorinė, ką tikėti; Moralinė, ką daryti, anagoginė, ko siekti“ (122).

Čia regime žodinės ir dvasinės prasmės vienybę ir perskyrą, dvasinę prasmę vėlgi dalijant į tris prasmes, kuriomis nusakomi tikėjimo, moralės ir eschatologinio siekio turiniai.

Galiausiai išvelgiame istorinio kritinio metodo, kad ir riboto, vertę ir būtinybę, o iš patristinės egzegezės pasimokome, kad „ištikimybė bibliinių tekstų intencijai išlaikoma tiek, kiek stengiamasi per jų formuluotes pasiekti jų reiškiamą bei su mūsų laikų pasaulio tikinčiųjų patirtimi susijusią tikėjimo tikrovę“ (123). Tik tokioje perspektyvoje galima išvysti, kad Dievo žodis yra gyvas ir mūsų gyvenimo dabartyje adresuojamas kiekvienam žmogui. Šia prasme viskas, ką pasakė Popiežiškoji Biblijos komisija, visiškai tebegalioja: remdamasi krikščioniškuoju tikėjimu, ji dvasinę prasmę apibrėžia kaip prasmę, „išreiškiamą bibliinių tekstų, skaitomų veikiant Šventajai Dvasiai Kristaus Velykų slėpinio bei iš to kylančio naujo gyvenimo kontekste. Tas kontekstas egzistuoja iš tikrųjų. Naujasis Testamentas išvelgia jame Šventojo Rašto išsipildymą. Todėl normalu Šventąjį Raštą skaityti šio naujo konteksto, kuris yra gyvenimas Dvasioje, šviesoje“ (124).

Būtinybė peržengti „raidę“

38. Nustaćius įvairių Rašto prasmių santykius, esmingai svarbu tampa suvokti *perėjimą nuo raidės prie dvasios*. Pereinama ne savaime ir spontaniškai; raidę veikiau būtina peržengti: „Juk Dievo žodis niekada nėra tiesiog čia, gryname teksto žodiškume. Norint jį pasiekti,

būtinai transcendentavimo bei supratimo procesas, besivadovaujantis vidiniu tekstų visumos judėjimu ir per tai turintis virsti gyvenimo procesu“ (125). Tada galime suprasti, kodėl autentiškas aiškinimas visada yra ne tik intelektualinis, bet ir gyvenimo procesas, reikalaujantis visiško ištraukimo į bažnytinį gyvenimą kaip į gyvenimą Dvasia (plg. *Gal 5, 16*). Tada aiškesni tampa dogminės konstitucijos *Dei Verbum* 12-ajame skyrelyje pateikti kriterijai: pavieniame literatūriniame fragmente taip judėti į priekį galima tik neišleidžiant iš akių Rašto visumos. Juk tėra vienintelis Žodis, kurio link turėtų krypti judėjimas. Šis procesas dramatiškas, nes transcendentavimo procese peržengimas, vykstantis Šventosios Dvasios galia, neišvengiamai susijęs su kiekvieno žmogaus laisve. Šv. Paulius savo gyvenime tą peržengimą išgyveno pilnatviškai. Ką reiškia peržengti raidę bei suprasti ją remiantis visuma, jis gana radikaliai išreiškė sakiniu: „*Raidė užmuša, o Dvasia teikia gyvybę*“ (2 Kor 3, 6). Šventasis Paulius suvokia, kad „ši išlaisvinanti Dvasia turi vardą, o laisvė – vidinį matą: *Viešpats yra Dvasia. O kur Viešpaties Dvasia, ten ir laisvė* (2 Kor 3, 17). Išlaisvinanti Dvasia nėra sava idėja, savas aiškintojo veidas. Dvasia yra Kristus, o Kristus yra Viešpats, rodantis mums kelią“ (126). Žinome, kad ir Augustinui toks perėjimas buvo dramatiškas ir kartu išlaisvinantis. Raštu, kuris jam iš pradžių atrodė toks nerišlus ir kartais nenugludintas, jis tikėjo kaip tik dėl tokio perėjimo, kurio iš šv. Ambraziejaus išmoko per tipologinį aiškinimą, pagal kurį visas Senasis Testamentas yra kelias Kristaus link. Augustinui raidės peržengimas padarė įtikimą pačią raidę ir padėjo pagaliau surasti atsakymą į giliausią jo širdies, troškusios tiesos, nerimą (127).

Vidinė Biblijos vienybė

39. Bažnyčios didžiosios Tradicijos mokykloje išmoktame, pereidami nuo raidės prie dvasios, suvokti ir viso Rašto vienybę, nes mūsų gyvenimui klausimus keliantis ir atsiversti nepaliaujamai kviečiantis Dievo žodis yra vienas (128). Čia mums patikimu vadovu lieka Hugono Senviktoriečio žodžiai: „Visas dieviškasis Raštas yra vienatinė knyga, ir ta vienatinė knyga yra Kristus, kalba apie Kristų ir atbaigiama Kristuje“ (129). Žinoma, Biblija grynai istoriniu ir literatūriniu požiūriu yra ne tiesiog knyga, bet literatūrinių tekstų rinkinys, kurio atsiradimo istorija ilgesnė nei tūkstantmetis. Kad jo pavienės knygos sudaro vieningą darinį, išvelgti nėra lengva; priešingai, tarp jų egzistuoja regima įtampa. Tai taikytina jau Izraelio Biblijai, mūsų krikščionių, vadinamai Senuoju Testamentu. Ir tai juo labiau tiesa, kai mes, krikščionys, Naująjį Testamentą ir jo raštus tarsi hermeneutiniu raktu sujungiamo su Izraelio Biblija, aiškindami ją kaip kelią Kristaus link. Naujajame Testamente paprastai vartojamas ne žodis

„Raštas“ (plg. *Rom* 4, 3; *1 Pt* 2, 6), bet „Raštai“ (plg. *Mt* 21, 43; *Jn* 5, 39; *Rom* 1, 2; *2 Pt* 3, 16), kurie, paimiti kartu, laikomi vienatiniu Dievo žodžiu mums (130). Tai aiškiai parodo, kad būtent Kristaus asmuo visiems „Raštams“ suteikia vienybę, susiedamas juos su vienu „Žodžiu“. Tada tampa suprantama dogminės konstitucijos *Dei Verbum* 12-ojo skyrelio ištara, svarbiausiu teisingos tikėjimo hermeneutikos kriterijumi nurodanti visos Biblijos vidinę vienybę.

Santykis tarp Senojo ir Naujojo Testamento

40. Santykį tarp Senojo ir Naujojo Testamento ir teologiškai, ir ganytojai privalo suvokti Raštų vienybės Kristuje perspektyvoje. Pirmiausia akivaizdu, kad Naujasis Testamentas pats pripažįsta Senąjį kaip Dievo žodį ir žydų tautos Šventųjų Raštų autoritetinumą (131). Pripažįsta neišreikštai, vartodamas tą pačią kalbėseną ir dažnai nurodydamas šių Raštų tekstus. Pripažįsta aiškiai išreikštai, cituodamas ir argumentacijai pasitelkdamas daug tekstų. Senojo Testamento tekstais besiremianti argumentacija Naujajame Testamente yra esminė vertybė, pranokstanti grynai žmogiškojo įrodinėjimo vertę. Ketvirtojoje evangelijoje Jėzus šiuo atžvilgiu pareiškia, kad „Raštas negali būti panaikintas“ (*Jn* 10, 35), o šv. Paulius patikslina, jog Senojo Testamento apreiškimas ir toliau galioja mums, krikščionims (plg. *Rom* 15, 4; *1 Kor* 10, 11) (132). Be to, mes patvirtiname, kad „Jėzus iš Nazareto buvo žydas, o Šventoji Žemė – Bažnyčios gimtinė“ (133); krikščionybė suleidusi šaknis į Senąjį Testamentą ir iš šių šaknų maitinasi. Todėl sveikas krikščioniškasis mokymas visados atmesdavo bet kokios atmainos markionizmą, nuolat sugrižtantį ir įvairiškai linkstantį supriešinti Senąjį ir Naująjį Testamentą vieną su kitu (134).

Be to, Naujasis Testamentas pats patvirtina, kad sutampa su Senuoju, ir skelbia, jog Kristaus gyvenimo, mirties ir prisikėlimo slėpinis žydų tautos Šventieji Raštai buvo tobulai išpildyti. Tačiau privalo atkreipti dėmesį, kad Raštų išpildymo sąvoka yra sudėtinga, nes aprėpia tris matmenis: pamatinį *Senojo Testamento apreiškimo testinumo*, *pertrūkio* ir *išpildymo bei įveikos* aspektus. Kristaus slėpinys savo siekiu tęsia Senojo Testamento aukojimo kultą, tačiau jį įgyvendino visiškai kitokiu, pranašų pažadus atitinkančiu būdu ir per tai tapo tobulas kaip niekada iki tol. Juk Senasis Testamentas kupinas įtampos tarp institucinių ir pranašiško aspektų. Tuo metu Kristaus Velykų slėpinys tobulai sutampa – nors ir nelauktai – su Raštų pranašystėmis ir ateitin kreipiančiu aspektu, tačiau akivaizdžiai išsiskiria pertrūkio su Senojo Testamento institucijomis aspektu.

41. Šiais svarstymais parodoma nepamainoma Senojo Testamento reikšmė krikščionims ir kartu pabrėžiamas

kristologinio aiškinimo originalumas. Jau apaštalų laikais ir paskui gyvojoje tradicijoje dieviškojo plano vienybę abiejuose Testamentuose Bažnyčia iškėlė aikštėn per tipologiją, kuri yra ne savavališko pobūdžio, bet esmingai būdinga šventajame tekste pasakojamiems įvykiams ir todėl susijusi su visu Raštu. Tipologija atranda „Dievo darbuose Senojoje Sandoroje“ pirma-vaizdžius „viso to, ką Dievas, laiko pilnatvei atėjęs, įvykdė savo įsikūnijusio Sūnaus asmenyje“ (135). Tad krikščionys Senąjį Testamentą skaito mirusio ir prisikėlusio Kristaus šviesoje. Net jei tipologinis aiškinimas atveria neišsemiamą prasminį turinį Naujojo Testamento atžvilgiu, jis vis dėlto neturi skatinti užmiršti, jog ir pats Senasis Testamentas išlaiko savą kaip Apreiškimo vertę, kurią patvirtino pats Viešpats (plg. *Mk* 12, 29–31). Todėl ir Naujasis Testamentas skaitytinas Senojo Testamento šviesoje. Ankstyvoji krikščionių katechezė visada juo pasiremdavo (plg. *1 Kor* 5, 6–8; *10*, 1–11) (136). Dėl šios priežasties Sinodo tėvai pareiškė, kad „judaistinis Biblijos supratimas gali padėti krikščionims suprasti ir studijuoti Raštus“ (137).

„Naujasis Testamentas paslėptas Senajame, o Senasis iškeltas aikštėn Naujajame“ (138) – štai taip šia tema įžvalgiai ir išmintingai pastebėjo šv. Augustinas. Tad ir pastoracijoje, ir akademinėje srityje yra svarbu aiškiai pabrėžti artimą abiejų Testamentų ryšį ir kartu su šv. Grigaliumi Didžiuoju priminti, kad „Naujasis Testamentas padarė Senojo Testamento pažadus regimus; ką tas skelbė slėpingai, anas dabar skelbia atvirai kaip dabartį. Todėl Senasis Testamentas numato Naująjį, o Naujasis yra geriausi Senojo komentarai“ (139).

Biblijos „tamsieji“ tekstai

42. Aptarinėdamas Naujojo Testamento santykį su Senuoju, Sinodas taip pat nagrinėjo Biblijos tekstų, kurie dėl ten kartais pasitaikančio smurto ir amoralumo atrodo tamsūs ir sunkūs, temą. Šiuo atžvilgiu būtina neišleisti iš akių, kad *biblinis apreiškimas giliai šaknijasi istorijoje*. Dievo planas atsiskleidžia *laipsniškai* ir įgyvendinamas lėtais *etapais*, nugalint žmonių pasipriešinimą. Dievas išsirenka tautą ir kantriai ją ugdo. Apreiškimas prisitaiko prie tolimes epochos kultūrinio ir moralinio lygmens ir todėl pasakoja apie tokius faktus ir papročius, kaip apgaulingi manevrai, smurtiniai veiksmai, tautų išžudymas, aiškiai nepasmerkdamas jų amoralumo. Tai galima paaiškinti istorine aplinka, tačiau šiuolaikinį skaitytoją gali nustebinti, ypač tada, kai užmirštama daugybė tamsių žmogiškojo elgesio „puslapių“, kurių netrūko visais šimtmečiais ir nestinga nė mūsų dienomis. Senajame Testamente pranašai galingai kelia savo balsą prieš bet kokį kolektyvinį ar individualų neteisingumą ir smurtą. Taip Dievas auklėja savo tautą

rengdamas ją Evangelijai. Todėl būtų klaidinga neatsižvelgti į tas Rašto vietas, kurios mums atrodo problemiškos. Veikiau būtina suvokti, kad tokioms vietoms aiškinti reikia įgyti tinkamos kompetencijos per išsilavinimą, įgalinantį tekstus skaityti jų istoriniame literatūriname kontekste ir krikščioniškoje perspektyvoje, kurios galutinis hermeneutinis raktas yra „Jėzaus Kristaus evangelija ir naujasis įsakymas, išpildytas Velykų slėpinyje“ (140). Todėl žinovus ir ganytojus raginu padėti visiems tikintiesiems artintis prie tokių vietų skaitant jas taip, kad jų reikšmė išryškėtų Kristaus slėpinio šviesoje.

Krikščionys ir žydai Šventųjų Raštų atžvilgiu

43. Aptarus artimą ryšį tarp Senojo ir Naujojo Testamento, dėmesys savaime krypsta į iš to išplaukiantį ir niekada neužmirštiną ypatingą santykį tarp krikščionių ir žydų. Popiežius Jonas Paulius II žydams yra pasakęs: jūs esate „mūsų mėgstamiausi broliai Abraomo, mūsų protėvio, tikėjime“ (141). Šiais žodžiais, žinoma, neatsisakoma pripažinti ryšio su Senojo Testamento institucijomis nutraukimo, apie kurį kalbama Naujajame Testamente, ir to, kad Jėzaus Kristaus, pripažįstamo Mesiju ir Dievo Sūnumi, slėpinyje išsipildė Rašto pažadai. Tačiau šis gilus ir radikalus skirtumas jokiū būdu nereikia abipusio priešiško. Šv. Pauliaus pavyzdys (plg. *Rom 9–11*), priešingai, rodo, kad „pagarbos, branginimo ir meilės nuostata žydų tautos atžvilgiu yra vienintelė tikrai krikščioniška nuostata situacijoje, kuri slėpiningu būdu yra Dievo iš pagrindų teigiamo plano dalis“ (142). Juk Paulius taip sako apie žydus: „Žiūrint išrinkimo, jie numylėtiniai dėlei savųjų protėvių. Juk Dievo malonės dovanos ir pašaukimas – neatšaukiami“ (*Rom 11, 28–29*).

Be to, šv. Paulius, norėdamas nusakyti labai artimą krikščionių ir žydų ryšį, pasitelkia gražų alyvmedžio įvaizdį: pagonių Bažnyčia yra nelyginant laukinis alyvmedis, įskiepytas į taurų Sandoros tautos alyvmedį (plg. *Rom 11, 17–24*). Tad mes irgi maitinamės iš tų pačių dvasinių šaknų. Susitinkame kaip broliai, tarp kurių tam tikromis istorijos akimirkomis tvyrodamo įtampa, bet kurie šiandien ryžtingai stengiasi tiesi nuolatinės draugystės tiltus (143). Popiežius Jonas Paulius II, be to, yra pareiškęs: „Mus daug kas jungia, ir kartu galime tiek daug nuveikti dėl taikos, teisingumo ir žmoniškesnio bei broliškesnio pasaulio“ (144).

Norėčiau dar kartą patvirtinti, koks vertingas Bažnyčiai yra *dialogas su žydais*. Visur, kur įmanoma, derėtų ieškoti progų viešiesiems susitikimams ir pokalbiams, prisidedantiems prie didesnio abipusio pažinimo, įvertinimo ir bendradarbiavimo, taip pat ir Šventojo Rašto studijų srityje.

Fundamentalistinis Šventojo Rašto aiškinimas

44. Išsamiau įvairiais aspektais aptarę Biblijos hermeneutikos temą, dabar dėmesio galime skirti Sinode ne kartą išnirdavusiai Šventojo Rašto fundamentalistinio aiškinimo temai (145). Popiežiškoji Biblijos komisija dokumente „Biblijos aiškinimas Bažnyčioje“ šia tema pateikė svarbių nurodymų. Dėmesį norėčiau pirmiausia atkreipti į skaitymo būdus, kurie, negerbdami tikrosios šventųjų tekstų prigimties, skatina *subjektyvius ir savavališkus aiškinimus*. Mat fundamentalistinės skaitysenos siūlomas „paraidiškumas“ iš tikro yra žodinės ir dvasinės prasmės išdavystė, nes atkelia vartus įvairioms manipuliacijoms, pavyzdžiui, skleidžiant Bažnyčiai priešiškus Rašto aiškinimus. „Pagrindinė tokio fundamentalistinio traktavimo problema yra ta, kad, atsisakant atsižvelgti į biblinio Apreiškimo istorinį pobūdį, neįmanoma priimti ir visos Įsikūnijimo tiesos. Fundamentalizmas vengia bet kokio artimo ryšio tarp dieviškumo ir žmogiškumo santykių su Dievu. <...> Dėl šios priežasties jis linkęs traktuoti biblinį tekstą taip, tarsi jis būtų žodis į žodį padiktuotas Dvasios, ir nepripažįsta, jog Dievo žodis buvo suformuluotas kalba bei stiliumi, nulemtais vienokios ar kitokios epochos“ (146). Krikščionybė, priešingai, žodžiuose girdi Žodį, patį *Logos*, skleidžiantį savo slėpinį per tą žmogiškosios istorijos įvairovę ir tikrovę (147). Tikrasis atsakas į fundamentalistinį aiškinimą yra „Šventojo Rašto aiškinimas tikėjime“. Tokia skaitysena, „nuo seno praktikuota Bažnyčios tradicijoje, ieškoma tiesos, išganingos atskirų tikinčiųjų gyvenimui ir Bažnyčiai. Tokia skaitysena pripažįsta istorinę biblinės tradicijos vertę. Kaip tik dėl šios kaip istorinio liudijimo vertės ji trokšta iš naujo atrasti gyvąją Šventojo Rašto reikšmę, skirtą ir šiandienų tikinčiųjų gyvenimui“ (148), sykiu neišleisdama iš akių to, kad įkvėptasis tekstas radosi tarpininkaujant žmogui, ir to teksto literatūrinių žanrų.

Dialogas tarp ganytojų, teologų ir egzegetų

45. Iš autentiškos tikėjimo hermeneutikos išplaukia keli svarbūs padariniai Bažnyčios pastoracinės veiklos srityje. Kaip tik Sinodo tėvai čia, pavyzdžiui, siūlė puoselėti artimesnius ryšius tarp ganytojų, egzegetų ir teologų. Vyskupų konferencijos turėtų tokius susitikimus skatinti, „siekdamos, kad Dievo žodžiui būtų tarnaujama labiau išvien“ (149). Toks bendradarbiavimas visiems padės geriau atlikti savo darbą visos Bažnyčios gerovės labui. Pastoracinis horizontas ir mokslininkams reiškia būtinybę prie šventojo teksto artintis paisant jo kaip Viešpaties žinios žmonėms dėl jų išganymo prigimties. Todėl čia siūlytina, kas jau patvirtinta dogminėje konstitucijoje *Dei Verbum*: „Katalikai egzegetai ir kiti šventosios teologijos puoselėtojai uoliai bendradarbiaudami

turi darbuotis, idant prižiūrimi Šventojo Magisteriumo, panaudodami tinkamas priemones, pateiktų dieviškąją raštiją taip, kad kuo daugiau dieviškojo žodžio tarnautojų galėtų gausiai aprūpinti Dievo tautą Raštų maistu, kuris apšviečia protą, stiprina valią, uždega žmonių širdis mylėti Dievą“ (150).

Biblija ir ekumenizmas

46. Suvokdamas, kad Bažnyčios pagrindas – Kristus, įsikūnijęs Dievo Žodis, Sinodas pabrėžė Biblijos studijų ekumeniniame dialoge centrinę vietą siekiant tobulos visų krikščionių Kristuje vienybės (151). Juk pačiame Rašte yra Jėzaus Tėvui adresuojama karšta malda, kad visi jo mokiniai būtų viena, idant pasaulis įtikėtų (plg. *Jn* 17, 21). Visa tai stiprina įsitikinimą, kad bendras Rašto klausymasis ir apmąstymas leidžia mums patirti realią, nors ir netobulą, bendrystę (152), nes „bendras Rašto klausymasis veda prie meilės dialogo ir leidžia augti tiesos dialogui“ (153). Bendrai klausytis Dievo žodžio, praktikuoti Biblijos *lectio divina*, leisti būti nustebintiems nesenstančio ir neišsemiamo Dievo žodžio naujybės, įveikti kurtumą žodžiams, nesutampantiems su mūsų nuomone ar prietarais, klausytis ir studijuoti išlaikant bendrystę su visų laikų tikinčiais – visa tai yra kelias, kuriuo būtina žengti siekiant tikėjimo vienybės, atsakas į Dievo žodžio klausymąsi (154). Šia prasme Vatikano II Susirinkimo žodžiai buvo tikrai iškalbingi: „Šiame [ekumeniniame] dialoge Šventasis Raštas yra ypatingas įrankis galingoje Dievo rankoje pasiekti tai vienybei, kurią Išganytojas siūlo visiems žmonėms“ (155). Todėl naudinga intensyviau studijuoti Dievo žodį, labiau į jį gilintis ir, laikantis galiojančių nuostatų ir įvairių tradicijų, gausiau rengti ekumeninius Žodžio liturgijos šventimus (156). Tokie liturginiai šventimai skatina ekumenizmą ir, jei išgyvenama jų tikroji reikšmė, yra intensyvi autentiška malda, kuria Dievo meldžiama priartinti trokštamą dieną, kai visi galės ragauti to paties valgio ir gerti iš tos pačios taurės. Tinkamai ir pagirtinai tokias akimirkas skatinant, vis dėlto privalu neužmiršti, kad tikintiesiems to nevalia siūlyti kaip dalyvavimo šv. Mišiose švenčių dienomis pakaitalo.

Blaiviai pripažįstame, kad šioje studijų ir maldos veikloje yra gilintinų ir toli mus vienas nuo kito skiriančių aspektų, kaip antai, Bažnyčios kaip autoritetingo aiškinimo subjekto supratimas ir esminis Magisteriumo vaidmuo (157).

Be to, norėčiau pabrėžti tai, ką Sinodo tėvai pareiškė apie reikšmę, šio ekumeninio darbo srityje tenkančią *Biblijos vertimams į įvairias kalbas*. Žinome, kad teksto vertimas nėra grynai mechaninis darbas, bet tam tikra prasme neatsiejamas nuo aiškinimo. Šiuo klausimu

garbingasis Dievo tarnas popiežius Jonas Paulius II yra pasakęs: „Prisiminus, kokią didelę įtaką, ypač Vakaruose, susiskaldymams turėjo debatai dėl Šventojo Rašto, galima suvokti, kokia įsidėmėtina pažanga yra šie bendri vertimai“ (158). Todėl Biblijos bendrų vertimų skatinimas yra ekumeninio darbo dalis. Norėčiau padėkoti visiems šią svarbią atsakomybę prisiėmusiems ir juos padrašinti tęsti šį darbą.

Padariniai teologijos studijų pakraipai

47. Iš tinkamos tikėjimo hermeneutikos išplaukia dar vienas padarinys: reikia parodyti, kokią reikšmę tai turi egzegetiniam ir teologiniam ugdymui, pirmiausia turint galvoje klierikus. Būtina rūpintis, kad Šventojo Rašto studijos tikrai būtų teologijos siela, nes joje atpažįstamas Dievo žodis, šiandien adresuojamas pasauliui, Bažnyčiai ir kiekvienam asmeniškai. Svarbu veiksmingai paisyti dogminėje konstitucijoje *Dei Verbum* pateiktų kriterijų ir juos gilinti. Privalu vengti laikytis mokslo sampratos, teigiančios, kad moksliniai tyrimai Rašto atžvilgiu užima neutralią poziciją. Todėl studentams kartu su kalbų, kuriomis parašytas Raštas, ir atitinkamų aiškinimo metodų studijomis būtina puoselėti gilų dvasinį gyvenimą ir suvokti, kad Raštą galima suprasti tik tada, kai juo gyvenama.

Šiuo požiūriu siūlau perduoto ir užrašyto Dievo žodžio studijas visada artimai sieti su bažnytine dvasia, akademinio ugdymo metu deramai atsižvelgiant į Magisteriumo indėlį šia tema. „Magisteriumas nėra aukščiau Dievo žodžio, bet tarnauja jam, mokydamas tik to, kas yra perduota, nes dievobaimingai klauso Dievo Žodžio, jo liepiamas ir Šventosios Dvasios padedamas, šventai jį saugo ir ištikimai aiškina“ (159). Todėl privalu rūpintis, kad studijas ženklintų pripažinimas, jog „pagal išminčiausią Dievo sprendimą šventoji Tradicija, Šventasis Raštas ir Bažnyčios magisteriumas yra taip tarpusavyje susiję ir susijungę, kad vienas be kito būti negali“ (160). Todėl linkiu, kad Šventojo Rašto studijos, kaip to nori Vatikano II Susirinkimas, vyktų bendrystėje su visuotinė Bažnyčia ir tikrai būtų teologijos siela (161).

Šventieji ir Rašto aiškinimas

48. Šventojo Rašto aiškinimas liktų ne visapusiškas, jei neapimtų ir tų, kurie tikrai gyveno Šventuoju Raštu – šventųjų (162): „*Viva lectio est vita bonorum*“ (163). Giliausiai Šventąjį Raštą iš tikro aiškina tie, kurie leido Dievo žodžiui save ugdyti – klausydami, skaitydami ir uoliai apmąstydami.

Tikrai neatsitiktinai didžiosios dvasingumo srovės, paženklusios Bažnyčios istorija, kilo iš aiškaus rėmi-

mosi Raštu. Į galvą ateina, pavyzdžiui, šventasis abatas Antanas, kurį sujaukino Kristaus žodžiai: „Jei nori būti tobulas, eik parduok, ką turi, išdalyk vargšams, tai turėsi lobį danguje. Tuomet ateik ir sek paskui mane“ (Mt 19, 21) (164). Ne mažiau įtaigiai savo kūrinyje *Moralia* klausė šv. Bazilijus Didysis: „Kas yra tikėjimas? Visiškas ir abejonių neslegiamas tikrumas Dievo įkvėptų žodžių tiesa. <...> Ką reiškia būti tikinčiuoju? Kupinam to visiško tikrumo supanašėti su Rašto žodžių reikšme, nieko iš jų neatimant ir nieko prie jų nepriedant“ (165). Šv. Benediktas savo „Reguloje“ vadina Raštą „patikimu žmogaus gyvenimo kelrodžiu“ (166). Kai šv. Pranciškus Asyžietis, anot Tomo Celaniečio, išgirdo, kad Kristaus mokiniai „negali turėti nei aukso, nei sidabro, nei pinigų, nei pasiimti į kelionę atsargų krepšio, duonos ir keliautojo lazdos, negali turėti nei batų, nei dvejų palaidinių <...>, jis iškart tapo kupinas džiaugsmo Šventojoje Dvasioje ir sušuko: *Būtent to noriu, to meldžiu, tai daryti trokštu iš visos širdies!*“ (167). Šv. Klara Asyžietė seka šv. Pranciškaus patirtimi rašydama: „Vargdienių seserų ordino gyvensena <...> yra tokia: laikytis mūsų Viešpaties Jėzaus Kristaus šventosios Evangelijos“ (168). Šv. Dominykas de Guzmanas „visur žodžiais ir darbais rodėsi kaip Evangelijos vyras“ (169) ir troško, kad „Evangelijos vyrais“ būtų ir jo pamokslininkų ordino broliai (170). Šv. Jėzaus Teresė, karmelitė, savo raštuose mistinei patirčiai perteikti nuolatos pasitelkianti Biblijos įvaizdžius, primena, jog pats Jėzus jai apreiškęs, kad „visas pasaulio blogis kyla iš Šventojo Rašto tiesos nepažinimo“ (171). Šv. Kūdikėlio Jėzaus Teresė, tyrinėdama Raštus, pirmiausia Pirmojo laiško korintiečiams 12-ąjį ir 13-ąjį skyrius, Meilę atranda kaip savo asmeninį pašaukimą (172); ta pati šventoji aprašo Rašto trauką: „Kai tik žvilgsnis nukrypsta į Evangeliją, į mane padvelkia malonus Jėzaus gyvenimo kvapas, ir tada žinau, kurlink bėgti“ (173). Kiekvienas šventasis yra nelyginant šviesos spindulys, sklindantis iš Dievo žodžio: prisiminkime ir šv. Ignacą Lojolą, ieškojusį tiesos ir dvasinės išvalgos; šv. Joną Boską, aistringai troškusį auklėti jaunimą; šv. Joną Mariją Vianėjų, suvokusį kunigystės kaip dovanos ir užduoties didybę; šv. Pijų iš Pietrelčinos, buvusį Dievo gailestingumo įrankiu; šv. Josemaria Escrivą, skelbusį visų pašaukimą į šventumą; pal. Teresę iš Kalkutos, Dievo gailestingosios meilės didžiausiems vargšams misionierę, nacizmo ir komunizmo kankinius – karmelitę, šv. Kryžiaus Teresę Benediktą (Edith Stein) ir Zagrebo arkivyskupą kardinolą pal. Aloisą Stepinacą.

49. Šventumas, įkvėptas Šventojo Rašto, tam tikra prasme priklauso pranašų tradicijai, kur Dievo žodis paima tarnybon pranašo gyvenimą. Šia prasme šventumas Bažnyčioje yra Rašto hermeneutika, kurios niekam nevalia atsisakyti. Šventoji Dvasia, įkvėpusi šventuosius

autorius, yra ta pati, kuri skatina šventuosius paskirti gyvenimą Evangelijai. Mokymasis jų mokykloje yra patikimas kelias, vedantis gyvos ir veiksmingos Dievo žodžio hermeneutikos link.

Ši ryši tarp Dievo žodžio ir šventumo per Vyskupų sinodo 12-ąją generalinę asamblėją tiesiogiai paliudijo spalio 12-ąją Šv. Petro aikštėje keturių naujų šventųjų kanonizacija. Šventaisiais paskelbti: kunigas Gaetanas Erikas (Gaetano Errico), Švenčiausiųjų Jėzaus ir Marijos Širdžių misionierių kongregacijos steigėjas; Motina Marija Bernarda Butler (Maria Bernarda Bütler), Ekvadoro ir Kolumbijos misionierė iš Šveicarijos; sesuo Nekaltojo Prasadėjimo Alfonsa, pirmoji Indijoje gimusi šventoji; jauna ekvadorietė Jėzaus Narzica Martillo Moran (Narcisa de Jesús Martillo Morán). Šie naujieji šventieji savo gyvenimu paliudijo pasaulyje ir Bažnyčioje nenykstantį Kristaus Evangelijos vaisingumą. Melskime Viešpatį, kad, užtariant šiems šventiesiems, paskelbtiems šventaisiais kaip tik Sinodo asamblėjos apie Dievo žodį dienomis, ir mūsų gyvenimas būtų „gera žemė“, kurioje dieviškasis Sėjėjas galėtų pasėti žodį, duosiantį mums šventumo derlių, trisdešimteriopą, šešiasdešimteriopą ir šimteriopą (plg. Mk 4, 20).

Nuorodos

- (71) *Propositio* 4.
 (72) Prol.: *Opera omnia*, Quarracchi, 1891, p. 201–202.
 (73) Plg. Benediktas XVI. Kreipimasis į kultūros pasaulio atstovus Paryžiaus *Collège des Bernardins* (2008 09 12): AAS 100 (2008), 721–730.
 (74) Plg. *Propositio* 4.
 (75) Plg. *Relatio post disceptationem*, 12.
 (76) Vatikano II Susirinkimas. Dogminė konstitucija apie Dievo apreiškimą *Dei Verbum*, 5.
 (77) *Propositio* 4.
 (78) Pavyzdžiui, *Ist* 28, 1–2. 15. 45; 32, 1; iš Pranašų plg. *Jer* 7, 22–28; *Ez* 2, 8; 3, 10; 6, 3; 13, 2; iki paskutinių: plg. *Zch* 3, 8; iš šv. Pauliaus plg. *Rom* 10, 14–18; *1 Tes* 2, 13.
 (79) *Propositio* 55.
 (80) Plg. Plg. Benediktas XVI. Posinodinis apaštališkasis paraginimas *Sacramentum caritatis* (2007 02 22), 9–10: AAS 99 (2007), 132–133.
 (81) Benediktas XVI. Enciklika *Deus caritas est* (2005 12 25), 41: AAS 98 (2006), 251.
 (82) *Propositio* 55.
 (83) *Expositio Evangelii secundum Lucam* 2, 19: PL 15, 1559–1560.
 (84) *Breviloquium*, Prol.: *Opera omnia*, V, Quarracchi 1891,

- p. 201–202.
- (85) *Summa theologiae*, Ia-IIae, q. 106, a. 2.
- (86) Popiežiškoji Biblijos komisija. Biblijos aiškinimas Bažnyčioje (1993 04 15), III, A, 3: *Ench. Vat.* 13, Nr. 3035.
- (87) Vatikano II Susirinkimas. Dogminė konstitucija apie Dievo apreiškimą *Dei Verbum*, 12.
- (88) *Contra epistolam Manichei quam vocant fundamenti*, V, 6: *PL* 42, 176.
- (89) Plg. Benediktas XVI. Bendroji audiencija (2007 11 14): *Insegnamenti* III, 2 (2007), 586–591.
- (90) *Commentariorum in Isaiam libri*, Prol.: *PL* 24, 17.
- (91) *Epistula* 52, 7: *CSEL* 54, p. 426.
- (92) Popiežiškoji Biblijos komisija. Biblijos aiškinimas Bažnyčioje (1993 04 15), II, A, 2: *Ench. Vat.* 13, Nr. 2988.
- (93) Ten pat, II, A, 2: *Ench. Vat.*, Nr. 2991.
- (94) *Homiliae in Ezechielem* I, VII, 8: *PL* 76, 843D.
- (95) Vatikano II Susirinkimas. Dogminė konstitucija apie Dievo apreiškimą *Dei Verbum*, 24; plg. Leonas XIII. Enciklika *Providentissimus Deus* (1893 11 18), *Pars II, sub fine*: *AAS* 26 (1893–94), 269–292; Benediktas XV. Enciklika *Spiritus Paraclitus* (1920 09 15), *Pars III*: *AAS* 12 (1920), 385–422.
- (96) Plg. *Propositio* 26.
- (97) Plg. Popiežiškoji Biblijos komisija. Biblijos aiškinimas Bažnyčioje (1993 04 15), A–B: *Ench. Vat.* 13, Nr. 2846–3150.
- (98) Benediktas XVI. Kreipimasis į Vyskupų sinodą (2008 10 14): *Insegnamenti* IV, 2 (2008), 492; plg. *Propositio* 25.
- (99) Plg. Benediktas XVI. Kreipimasis į kultūros pasaulio atstovus Paryžiaus *Collège des Bernardins* (2008 09 12): *AAS* 100 (2008), 722–723.
- (100) Vatikano II Susirinkimas. Dogminė konstitucija apie Dievo apreiškimą *Dei Verbum*, 10.
- (101) Plg. Jonas Paulius II. Kreipimasis enciklikos *Providentissimus Deus* 100-ųjų ir enciklikos *Divino afflante Spiritu* 50-ųjų metinių proga (1993 04 23): *AAS* 86 (1994), 232–243.
- (102) Ten pat, 4: *AAS* 86 (1994), 235.
- (103) Ten pat, 5: *AAS* 86 (1994), 235.
- (104) Ten pat, 5: *AAS* 86 (1994), 236.
- (105) Popiežiškoji Biblijos komisija. Biblijos aiškinimas Bažnyčioje (1993 04 15), III, C, 1: *Ench. Vat.* 13, Nr. 3065.
- (106) Nr. 12.
- (107) Benediktas XVI. Kreipimasis į Vyskupų sinodą (2008 10 14): *Insegnamenti* IV, 2 (2008), 493; plg. *Propositio* 25.
- (108) Plg. *Propositio* 26.
- (109) *Propositio* 27.
- (110) Benediktas XVI. Kreipimasis į Vyskupų sinodą (2008 10 14): *Insegnamenti* IV, 2 (2008), 493; plg. *Propositio* 26.
- (111) Plg. ten pat.
- (112) Ten pat.
- (113) Plg. *Propositio* 27.
- (114) Benediktas XVI. Kreipimasis į Vyskupų sinodą (2008 10 14): *Insegnamenti* IV, 2 (2008), 493–494.
- (115) Jonas Paulius II. Enciklika *Fides et ratio* (1998 09 14), 55: *AAS* 91 (1999), 49–50.
- (116) Plg. Benediktas XVI. Kreipimasis į 4-ąjį nacionalinį Katalikų Bažnyčios Italijoje kongresą (2006 10 19): *AAS* 98 (2006), 804–815.
- (117) Plg. *Propositio* 6.
- (118) Plg. Augustinas. *De libero arbitrio*, III, XXI, 59: *PL* 32, 1300; *De Trinitate*, II, 1, 2: *PL* 42, 845.
- (119) Katalikiškojo auklėjimo kongregacija. Instrukcija *Inspectis diebus* (1989 11 10), 26: *AAS* 81 (1990), 618.
- (120) Katalikų Bažnyčios katekizmas, 116.
- (121) *Summa theologiae*, I, q. 1, a. 10, ad 1.
- (122) Katalikų Bažnyčios katekizmas, 118.
- (123) Biblijos komisija. Biblijos aiškinimas Bažnyčioje (1993 04 15), II, A, 2: *Ench. Vat.* 13, Nr. 2987.
- (124) Ten pat, II, B, 2: *Ench. Vat.* 13, Nr. 3003.
- (125)) Plg. Benediktas XVI. Kreipimasis į kultūros pasaulio atstovus Paryžiaus *Collège des Bernardins* (2008 09 12): *AAS* 100 (2008), 726.
- (126) Ten pat.
- (127) Plg. Benediktas XVI. Bendroji audiencija (2008 01 09): *Insegnamenti* IV, 1 (2008), 41–45.
- (128) Plg. *Propositio* 29.
- (129) *De arca Noe*, 2, 8: *PL* 176, 642C–D.
- (130) Plg. Benediktas XVI. Kreipimasis į kultūros pasaulio atstovus Paryžiaus *Collège des Bernardins* (2008 09 12): *AAS* 100 (2008), 725.
- (131) Plg. *Propositio* 10; Popiežiškoji Biblijos komisija. Žydų tauta ir jos Šventasis Raštas krikščionių Biblijoje (2001 05 24), 3–5: *Ench. Vat.* 20, Nr. 748–755.
- (132) Plg. Katalikų Bažnyčios katekizmas, 121–122.
- (133) *Propositio* 52.
- (134) Plg. Popiežiškoji Biblijos komisija. Žydų tauta ir jos Šventasis Raštas krikščionių Biblijoje (2001 05 24), 19: *Ench. Vat.* 20, Nr. 799–801; Origenas. *Homiliae in Numeros* 9, 4: *SC* 415, 238–242.
- (135) Katalikų Bažnyčios katekizmas, 128.
- (136) Ten pat, 129.
- (137) *Propositio* 52.
- (138) *Questiones in Heptateuchum*, 2, 73: *PL* 34, 623.
- (139) *Homiliae in Ezechielem*, I, VI, 15: *PL* 76, 836.
- (140) *Propositio* 29.
- (141) Jonas Paulius II. Žinia Romos vyriausiajam rabinui (2004 05 22): *Insegnamenti* XXVII, 1 (2004), 655.
- (142) Popiežiškoji Biblijos komisija. Žydų tauta ir jos Šven-

tasis Raštas krikščionių Biblijoje (2001 05 24), 87: *Ench. Vat.* 20, Nr. 1150.

(143) Plg. Benediktas XVI. Kalba per atsisveikinimo ceremoniją Tel Avivo tarptautiniame Ben Guriono oro uoste (2009 05 15): *Insegnamenti V*, 1 (2009), 847–849.

(144) Jonas Paulius II. Kreipimasis Vyriausiajame rabinatė *Hechal Shlomo* (2000 03 23): *Insegnamenti XXIII*, 1 (2000), 434.

(145) Plg. *Propositiones* 46, 47.

(146) Popiežiškoji Biblijos komisija. Biblijos aiškinimas Bažnyčioje (1993 04 15), I, F: *Ench. Vat.* 13, Nr. 2974.

(147) Plg. Benediktas XVI. Kreipimasis į kultūros pasaulio atstovus Paryžiaus *Collège des Bernardins* (2008 09 12): *AAS* 100 (2008), 726.

(148) *Propositio* 46.

(149) *Propositio* 28.

(150) Vatikano II Susirinkimas. Dogminė konstitucija apie Dievo apreiškimą *Dei Verbum*, 23.

(151) Tačiau atkreiptinas dėmesys, kad katalikų ir ortodoksų Biblijos kanonas, kalbant apie vadinamąsias deuterokanones Senojo Testamento knygas ir jų įkvėptumą, skiriasi nuo anglikonų bei protestantų.

(152) Plg. *Relatio post disceptationem*, 36.

(153) *Propositio* 36.

(154) Plg. Benediktas XVI. Kreipimasis į Vyskupų sinodo generalinio sekretoriato ordinarinės tarybos narius (2007 01 25): *AAS* 99 (2007), 85–86.

(155) Dekretas dėl ekumenizmo *Unitatis redintegratio*, 21.

(156) Plg. *Propositio* 36.

(157) Vatikano II Susirinkimas. Dogminė konstitucija apie Dievo apreiškimą *Dei Verbum*, 10.

(158) Enciklika *Ut unum sint* (1995 05 25), 44: *AAS* 87 (1995), 947.

(159). Vatikano II Susirinkimas. Dogminė konstitucija apie Dievo apreiškimą *Dei Verbum*, 10.

(160) Ten pat.

(161) Plg. ten pat, 24.

(162) Plg. *Propositio* 22.

(163) Grigalius Didysis. *Moralia in Job*, XXIV, VIII, 16: *PL* 76, 295.

(164) Plg. Atanazas. *Vita Antonii*, II: *PL* 73, 127.

(165) *Moralia, Regula LXXX, XXII: PG* 31, 867.

(166) *Regola*, 73, 3: *SC* 182, 672.

(167) Tomas Celanietis. *Vita prima Sancti Francisci*, IX, 22: *FF* 356.

(168) *Regula*, I, 1–2: *FF* 2750.

(169) Jordanas Saksas. *Libellus de principiis Ordinis Praedicatorum*, 104: *Monumenta Fratrum Praedicatorum Historica*, Rome 1935, 16, p. 75.

(170) Brolių pamokslininkų ordinas. Pirmosios konstitucijos, arba *Consuetudines*, II, XXXI.

(171) *Vita* 40, 1.

(172) Plg. Vienos sielos istorija, Ms B, 3r°.

(173) Ten pat, Ms C, 35v°.

(*Tęsinys kitame numeryje*)

Popiežius pabrėžė žmogaus gyvybės vertę

(KAP) Lapkričio 27 d. Šv. Petro bazilikoje, advento išvakarėse užbaigdamas maldos budėjimą, skirtą gimstančiai gyvybei, Benediktas XVI priminė, kad gyvybė nuo pat prasidėjimo turi būti kuo rūpestingiausiai saugoma. Vakarinės liturgijos metu jis pabrėžė, jog žmogaus embrionas nėra vien biologinės medžiagos darinys, bet naujas žmogiškasis individas. Pasak Benedikto XVI, mokslas atskleidė, jog žmogaus embrionas, vystydamasis ir vis didėjant jo organizmo sudėtingumui, gali savarankiškai bendrauti su motina. Nėra jokio pagrindo nepripažinti žmogaus asmens nuo pat prasidėjimo: pasak Tertulijono, jau yra žmogus tasai, kuris juo taps. Popiežius įspėjo, kad gimstančiai gyvybei, kuri yra pažeidžiamiausia, didžiausią grėsmę kelia suaugusiųjų egoizmas ir sąžinių aptemimas, skatinamas kai kurių kultūrinių tendencijų. Drauge popiežius apgailestavo, jog ir po gimimo vaikams dažnai tenka patirti vargą, ligas, išnaudojimą ir smurtą. Šie vaikų teisių pažeidimai turi sukursti kiekvieno geros valios žmogaus sąži-

nę. Liturgijos pabaigoje Benediktas XVI sukalbėjo šiai progai skirtą „Maldą už gyvybę“.

Papildomas Kanonų teisės kodeksas

(KAP) Gruodžio 2 d. dienraštyje *L'Osservatore Romano* Popiežiškosios įstatymų tekstų aiškinimo tarybos sekretorius vyskupas Juanas Ignacio Arrieta paskelbė, kad daromi Kanonų teisės kodekso bažnytinių bausmių normų pakeitimai. Į Kanonų teisės kodeksą įterpiami per 27 metus nuo jo paskelbimo padaryti pakeitimai. Prie jų priklauso liepos mėnesį paskelbtos normos *Normae de gravioribus delictis*, pagal kurias lytinių piktnaudžiavimų atvejais numatomas greitesnis proceso vykdymas. Pasak Tarybos sekretoriaus, darant pokyčius kodekse taip pat keičiami kai kurie potvarkiai, kurių dabartinė formuluotė ragina laikytis pakantumu. Šių formuluočių nereikėtų suprasti kaip vietos vyskupo atpalaidavimo nuo pareigos skirti bažnytines bausmes. Bažnytinės teisės specialistų komisija dvejus metus darbavosi derindama kanonų teisės pokyčius.

Šią reformą 2007 m. rugsėjo mėnesį inicijavo Benediktas XVI.

Benediktas XVI kalbėjo apie dialogą

(KAP) Gruodžio 3 d. Benediktas XVI audiencijoje priėmė Tarp-tautinės teologų komisijos narius, dalyvaujančius plenarinėje sesijoje. Popiežius kalbėjo apie teologo pašaukimą apmąstant Kristaus meilę ir dalijantis ja su kitais, taip pat kitų religijų išpažinėjais ir netikinčiais. Pasak popiežiaus, teologija plėtotina ne tik kaip racionalaus argumentavimo mokslas, bet ir turi būti nuolat ugdoma tikėjimo. Jis ragino, remiantis racionalia moksline prieiga, šalinti paplitusius prietarus ir išankstinius nusistatymus tikėjimo ir Bažnyčios atžvilgiu. Benediktas XVI atkreipė dėmesį, kad teologijai svarbu remtis krikščioniškąja tradicija ir tapti šventumo mokykla. Popiežius taip pat iškėlė artimo meilės tarnystę, neatskiriamą nuo mąstymo apie Dievą. Jis siūlė teologams atskleisti šiandienos pasauliui visuotinai vertinamų idealų, pavyzdžiui, demokratinės lygybės idėjas, krikščioniškas šaknis.

Teisingumo ir socialinio solidarumo idėjos taip pat grindžiamos ne vien medžiaginio pasaulio tikrove, bet ir amžinybės perspektyva.

Popiežius ragino žurnalistus ginti krikščioniškas vertybes

(KAP) Lapkričio 26 d., kalbėdamas Italijos katalikiškųjų savaitraščių asociacijos, vienijančios 190 žiniasklaidos priemonių, atstovams, popiežius ragino katalikų žurnalistus per viešuosius debatus ryžtingai palaikyti krikščioniškuosius įsitikinimus ir vertybes. Pasak jo, svarbu iškelti ir aiškiai pateikti katalikiškąjį požiūrį visais etiniais bei socialiniais klausimais. Šiandien žiniasklaidos panoramoje vyrauja skeptiška ir reliatyvistinė nuostata tiesos atžvilgiu. Nepaisant to, katalikų spauda turi tarnauti tiesai ir padėti viešajai nuomonei pažvelgti į tikrovę Evangelijos požiūriu. Pasak popiežiaus, katalikų žurnalistams privalu savo skaitytojus ne tik informuoti, bet taip pat krikščioniškai ugdyti. Krikščioniškojo tikėjimo pagrindus būtina pristatyti pranonstant bet kokias ideologijas.

PRANEŠIMAS

Kauno arkivyskupijos kredito unijos narių dėmesiai!

2010 m. gruodžio 16 d. 11 val. Kauno Šv. apaštalu Petro ir Povilo arkikatedros parapijos namuose, **Vilniaus g. 1/ Valančiaus g. 4, Kaune**, šaukiamas **Kauno arkivyskupijos kredito unijos**, buveinės adresas – Vilniaus g. 3, Kaunas, pakartotinis neeilinis visuotinis narių susirinkimas.

Numatyta ši darbotvarkė:

1. Valdybos nario rinkimai.

Su darbotvarkėje numatyto klausimo nutarimų projektu Kredito unijos nariai gali susipažinti Kredito unijos patalpose, Vilniaus g. 3, Kaune.

Kauno arkivyskupijos kredito unijos valdyba

Bažnyčios žinios

Eina nuo 1996 sausio 15 dienos du kartus per mėnesį

STEIGĖJAS

Lietuvos Vyskupų Konferencija
S. Skapo g. 4, 01122 Vilnius

LEIDĖJAS

Lietuvos Katalikų Bažnyčios informacijos centras
Papilio g. 5, 44275 Kaunas

REDAKcinė KOMISIJA

Pirmininkas

arkivyskupas Sigitas Tamkevičius SJ

Nariai:

vysk. Gintaras Grušas
kun. Lionginas Virbalas SJ

Vyskupijų atstovai:

Kaišiadorių vyskupija / mons. Algirdas Jurevičius
Kauno arkivyskupija / Darius Chmieliauskas
Panevėžio vyskupija / kun. Rimantas Kaunietis
Šiaulių vyskupija / kun. Evaldas Alūza
Telšių vyskupija / kun. Remigijus Saunorius
Vilniaus arkivyskupija / kun. Saulius Bužauskas

VYR. REDAKTORIUS

Gediminas Žukas

REDAKTORIAI

Kastantas Lukėnas
Violeta Micevičiūtė
Asta Petraitytė

KORESPONDENTAI

kun. Žydrūnas Vabuolas / Vilnius
kan. Andriejus Sabaliauskas / Telšiai
Inesė Ratnikaitė / Šiauliai
kun. Gediminas Tamošiūnas / Kaišiadorys

ADRESAS

Papilio g. 5, 44275 Kaunas

TELEFONAI

Redakcija (37) 323 853
Platinimo tarnyba (37) 322 758
El. paštas lkbc@lcn.lt

SPAUDŽIA

LC „Dakra“
Jonavos g. 260
44131 Kaunas

TIRAŽAS 770 egz.

ISSN 1392-6098

© 2010, „Bažnyčios žinios“